

Informatie- en opinieblad
van de Rijksuniversiteit
Limburg

Derde jaargang
nummer 12
22 februari 1983

pagina 3

Taakverdeling

Een historische gebeurtenis noemde voorzitter Hoffman de taakverdelingsoperatie die onder zijn toezicht door de dertien universiteiten en hogescholen is uitgevoerd om 258 miljoen te bezuinigen. Maastricht lijkt er betrekkelijk genadig af te komen maar wil vooral de bezuiniging van 2 miljoen op het budget van de medische fakulteit niet accepteren.

pagina 5

Personele Zaken

De moeilijkheden die binnen PZ sinds jaar en dag heersen groeiden naar een nieuw dieptepunt. Het harde oordeel van het nieuwe diensthoofd over de afdeling Personeelsbegeleiding heeft olie op het vuur gegooid. Wat voor een personeelsbeleid wordt er gevoerd, nu de duimschroeven beginnen

te klemmen om de vingers van het personeel? CvB-lid Lagas en diensthoofd Hoekstra lichten het beleid uitvoerig toe.

pagina 7

Werkloze academici

Van de 600.000 werklozen in ons land hebben er 11.240 een academische opleiding achter de rug. Een jaar geleden was dat aantal 46 procent lager. Voor artsen stijgt het werkloosheidspercentage ook erg snel. Over cijfers en oorzaken meer op pagina 7 en 8.

pagina 12

Moeilijke tijden

In een gesprek met het hoofd van de dienst Voorlichting leggen twee leden van het College van Bestuur, van den Biggelaar en Lagas, uit hoe moeilijk het is de universiteit over de woelige baren van deze tijd te loodsen.

Vaak worden WAO'ers gebrandmerkt als kneusjes, die met behulp van het etiket 'ziek' door hun bedrijf geloofd zijn. Verkapte werklozen dus? Een onderzoek van Sjo Soeters en Frans Nijhuis in diverse bedrijven rekent af met dat vooroordeel. WAO'ers zijn gewoon zieke mensen, wier ziekte, vooral in het geval van vrouwen, vaak veroorzaakt wordt door slechte arbeidsomstandigheden.

Nieuwbouw ziekenhuis verder weg?

Deetman laatdunkend over Integraal Plan

'Het plan geeft een boeiend beeld van de contactpunten en de raakvlakken met het brede veld van de gezondheidszorg, waarover uw instelling meent te moeten beschikken maar die voor het merendeel de studeerkamer nog niet hebben verlaten. Waarschijnlijk mede als gevolg van die laatste omstandigheid komt het plan nauwelijks toe aan beantwoording van de door mij uitdrukkelijk gestelde vragen. Het stelt in het bijzonder teleur omdat het het predicaat 'integraal' niet waar maakt. Immers de interdependenties van de vele deelplannen komen niet uit de verf. Daar staat tegenover dat het plan overtuigt voor zover het wil aantonen dat uw instelling de basisfilosofie ernstig neemt. Met deze eerste reactie wil ik hier volstaan.'

Met die weinig opwekkende woorden heeft minister Deetman op 16 februari

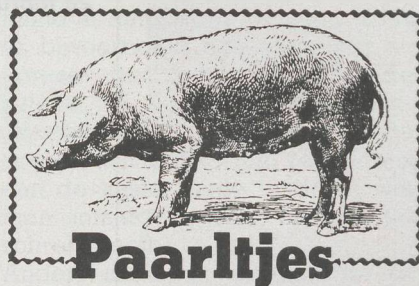

per brief gereageerd op het 'Integraal plan voor Universitaire participatie in de regionale gezondheidszorg'. Het plan is eind vorig jaar hals over kop samengesteld op verzoek van de minister om te dienen als ondersteuning van de financiering van de Maastrichtse akademiseringsplannen, waaronder ook de nieuwbouw van het van het Akademisch Ziekenhuis. Deetman voegt aan zijn eerste oordeel over het plan toe dat hij in de kontekst van de nieuwbouw van het ziekenhuis zal terugkomen op het plan. Die opmerking voorspelt daarvoor weinig goeds, zoals hier en daar ook al gevreesd werd (zie ook interview met ZM-voorzitter Verhey in ons vorige nummer). De voorzitter van het College van Bestuur, mr. R.B. van den Biggelaar, wilde zich nog niet uitlaten over de brief zolang die nog niet besproken is met het bestuur van de medische fakulteit. Wel wilde van den Biggelaar kwijt dat de houding van de minister hem doet denken aan een 'concours hippique waarbij de hindernissen steeds hoger gelegd worden en de prijs steeds verder naar de horizon verdwijnt.'

Aan het slot van zijn brief doet Deetman de suggestie dat de Universiteit er beter aan zou doen de akademiseringsplannen 'rijp en groen' in het TVC-overleg in te brengen omdat daar de ruimte voor de financiering gevonden moet worden. 'Mij ontbreekt de mogelijkheid extra middelen ter beschikking te stellen,' besluit Deetman. Volgens van den Biggelaar is het volstrekt onmogelijk aan dat verzoek te voldoen. 'Ik heb in december

al een brief daarover aan de TVC aangeboden, maar die is meteen van de tafel geveegd met de opmerking: daar kunnen we ons hier niet mee bezighouden.'

J.H.

Paarltes
Bijles wiskunde.
Bel Birgit de Wijs, tel. 043-19591, ook voor de statistisch zwakkeren.

Postbussen te huur.
Te allen tijde bereikbaar. Kosten f 20,- (eenmalig).
Inl: P.T.T. Kantoor Niels-Bohrstraat, Heer (Maastricht).

observant

(voorheen Maffius).

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgegeven door de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:
Tongersestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Tel.: 043-888319
(doorkiesnummer).

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter), Loes van Benthem (secretaris), Cees Schröder (penningmeester), Jacques Heijen (buitenuniversitair lid), Evelyne de Leeuw (redactie-afgevaardigde).

Redactie:
Ton Hameleers, Jacques Herraets, Richard Janssen, Evelyne de Leeuw, Appie Luermans, Jan Meijers, Maurice van der Sangen, Els Schoenmakers.

Redactie-assistente: Edith Goppel
Koördinator Voorlichting: Sjonk Ritmeester,

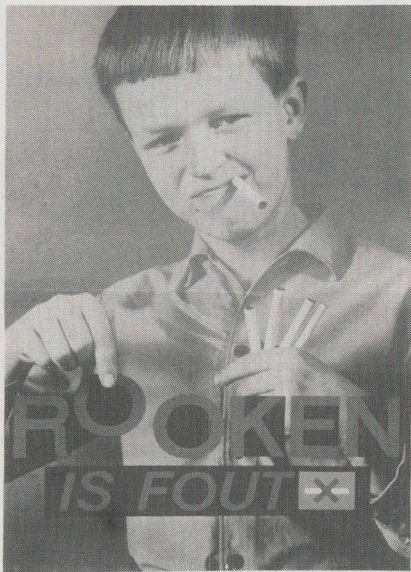
Grafische vormgeving: Guus van Rooij
Foto's: Koen van der Gugten, Hans van Dijk, Foto-persbureau Widdershoven.
Tekeningen: Pascal Oost, John Pex.

Druk. Leiter Nypels BV, Maastricht

Spelregels voor ingezonden kopij
Brieven (reacties op verschenen artikelen):
- niet langer dan één kolom (= een kopij-vel).

Artikelen: voor ingezonden stukken eerst contact opnemen met de bureoredactie voor afspraken over lengte etc.

Gezocht

Bovenstaande poster is 'ontvreemd' tijdens de tentoonstelling '25 Jaar anti-rookinformatie in het Bonnefantencomplex.

Daar het historisch materiaal betreft wordt het zeer op prijs gesteld als deze poster per (interne) post teruggestuurd wordt naar:

Rita Derks,
GVO-Carré

Taakverdelingsoperatie in beslissende fase

RL moet 2,6 miljoen inleveren en krijgt het dubbele terug

Als de RL in het kader van de taakverdelingsoperatie 2 miljoen gulden van de medische fakulteit en 5,9 ton van de Centrale Diensten inlevert, krijgt zij daarvoor het dubbele terug voor het opzetten van nieuwe activiteiten. De vertegenwoordiger van de RL in de Taakverdelingscommissie, collegevoorzitter van den Biggelaar, heeft tegen deze 'deal' bezwaar aangetekend en verwacht nu dat de universiteit zal komen met een minderheidsnota, waarin de minister financiering voor de uitbouw wordt gevraagd zonder dat geld wordt ingeleverd van de medische fakulteit en de diensten.

De TVC heeft gisteren op een persconferentie in Den Haag het plan bekend gemaakt voor de verdeling van de aanslag van 258 miljoen, die minister Deetman het WO eind vorig jaar heeft opgelegd. De bezuinigingen wil hij verwerken in zijn begrotingen vanaf het volgend jaar. In 1987 moet het totale bedrag structureel uit de begroting verdwenen zijn. Deetman heeft bij het aankondigen van de bezuinigingsmaatregel de universiteiten aangeboden de lasten in onderling overleg te verdelen, anders zou hij begin maart met een eigen plan komen. De universiteiten hebben daarop besloten eieren voor hun geld te kiezen en zich bovendien zoveel mogelijk te houden aan de randvoorwaarden die Deetman erbij gesteld had: de bezuiniging moet de kwaliteit ten goede komen, moet nieuwe activiteiten mogelijk maken, de spreiding van het WO respekteren (de Randstad moest meer inleveren dan de regio) en de kleine instellingen ontzien. Deetman heeft gisteren in een eerste reactie aangekondigd dat hij veel waardering heeft voor het feit dat de universiteiten zelf met een plan zijn gekomen, maar dat hij de resultaten zal toetsen aan de vier randvoorwaarden.

3000 plaatsen in het geding

Zoals de voorzitter van de TVC, oud-ambtenaar Hoffman, tijdens de persconferentie aankondigde zijn er bij de bezuinigingen 3000 arbeidsplaatsen 'in het geding'. Hoeveel gedwongen ontslagen en vrijwillige ontslagen er werkelijk zullen vallen, is volgens hem nog niet aan te geven. Hij wees erop dat het natuurlijk verloop de komende drie jaar

het aantal gedwongen ontsalgen zal beperken. In ieder geval, zo verzekerde Hoffman, zullen de sociale gevolgen van de bezuinigingen nauwlettend in de gaten worden gehouden. De uitvoering zal dan ook gekoppeld worden aan een sociaal plan, waarvoor medewerking vereist is van de minister. De instellingen vinden dat de wachtgeldregeling niet op dergelijke ingrepen is berekend en dat er daarom aanvullingen nodig zijn in plaats van kortingen, waarop Deetman onlangs heeft gezinspeeld. De TVC merkt in haar voorlopige verslag op dat oplossingen in de eerste plaats gezocht worden op basis van vrijwilligheid.

In het eindverslag van de commissie, dat op 4 maart aan de minister wordt aangeboden, zal tot in de details worden aangegeven, hoe het bezuinigingsbedrag wordt verdeeld en op grond van welk criterium. De bedragen die gisteren zijn vrijgegeven, zijn veelal globale bedragen per instelling en per discipline of studierichting. Het meest spektakulair is de bezuiniging bij letteren. En verdwijnen maar liefst 28 vestigingen van 14 studierichtingen, wat in totaal twintig miljoen oplevert. Het gaat daarbij vooral om de kleinere studierichtingen die naar de mening van de TVC over te veel vestigingsplaatsen verspreid zijn. In

de sector Wiskunde en Natuurwetenschappen zijn ook diverse vestigingen gesneeuvelde, ook al zijn daarbij de nodige voorbehouden gemaakt. Tandheelkunde gaat van vijf naar vier vestigingen terug, maar welke van de drie randstadvestigingen de deuren moeten sluiten, is nog niet uitgemaakt. Gesproken wordt over de Universiteit van Amsterdam, nu Utrecht farmacologie heeft moeten inleveren ten faveure van Amsterdam.

Verder vallen er harde klappen in de hoek van de Sociale Wetenschappen. Leiden, Utrecht en de twee Amsterdamse universiteiten leveren forse bedragen in, uiteenlopend van drie tot bijna vijf miljoen gulden. Groningen zou de dépendance in Leeuwarden (de Universitaire Vestiging Friesland) moeten sluiten, maar heeft aangekondigd daar niet aan mee te willen werken. De samenvoegingen bij Sociale Wetenschappen moeten in totaal 25 miljoen opleveren. Aan andragogie is blijkbaar weinig behoefte meer in Nederland: er verdwijnen drie vestigingen. Bij veel andere disciplines is de bezuiniging gezocht in het samenvoegen van onderdelen van studierichtingen. Zo gaan de Amsterdamse universiteiten samenwerken op het gebied van geschiedenis, gaan Leiden, Rotterdam en Utrecht samenwerking aan bij de Filosofie en komen er landelijke plannen voor samenwerking bij Biologie en Scheikunde.

Tot de maatregelen die de TVC aandraagt behoren ook interne hergroeperingen en afslanking van vakgroepen. De juridische en economische fakulteiten moeten samen drie, respectievelijk

VU-voorzitter Brinkman (staande) in gesprek met de Maastrichtse TVC-delegatie van den Biggelaar en De Rooy

vier miljoen inleveren, evenredig verdeeld over de vestigingen. Maastricht vormt daarbij een uitzondering omdat beide richtingen nog in opbouw zijn.

Maastricht

Voor de centrale diensten is bepaald dat ze één procent van hun personeelsbudget moeten inleveren. Als voorbeelden van voorzieningen die binnen de diensten zouden kunnen verdwijnen, staat in een verslag van eerdere vergaderingen van de TVC diensten genoemd als de studentenpsycholoog, de bedrijfsgeneeskundige diensten en de diensten voor onderwijs en onderzoek. Maastricht moet aan deze bezuiniging ook meedoen, vindt de TVC, maar daartegen is uitdrukkelijk bezwaar aangetekend door de RL-vertegenwoordiger van den Biggelaar. Dat geldt ook voor de twee miljoen die de medische fakulteit in Maastricht volgens de TVC moet inleveren. Van dat bezwaar wordt overigens tot groot ongenoegen van de CvB-voorzitter geen melding gemaakt in het bulletin dat gisteren verspreid is. Zoals wij vorige keer al berichtten, wil de RL ook niet meedoen aan de bezuiniging in het medisch cluster, zolang Maastricht niet dezelfde normbedragen krijgt toegewezen als de gevestigde fakulteiten.

Medisch cluster

In totaal leveren de medische fakulteiten 33,7 miljoen in. Per fakulteit is een bedrag vastgesteld, maar wat er binnen die fakulteit wegbezuinigd wordt, is nog niet bekend. Bij dat bedrag moet nog eens 17 miljoen opgeteld worden, die bespaard worden door de beperking van de instroom bij medicijnen én een bedrag van 38,2 miljoen dat afgehaald wordt van de rijksbijdrage aan de academische ziekenhuizen. De twee laatste bedragen zijn niet onderverdeeld per instelling. In ieder geval zal Maastricht niet worden aangeslagen voor de instroombeperking omdat de instroom al 150 bedraagt. Deetman heeft in een onduidelijke brief aan de TVC laten weten dat de acht fakulteiten maximaal 1200 studenten tot de tweede fase mogen toelaten, hetgeen zou neerkomen op 1500 studenten voor de eerste fase. Maar de TVC heeft erop gewezen dat de fakulteiten ook voor andere opleidingen in de tweede fase kunnen opleiden. De minister is gevraagd aan te geven wat hij nu precies van plan is. Omdat de instroombeperking de onderwijs sfeer direct raakt, heeft de TVC aangekondigd dat de bezuinigingen in de medische fakulteiten vooral gezocht zullen worden in de sfeer van het onderzoek. De bedragen zijn naar evenredigheid verdeeld, maar kunnen de komende jaren gewijzigd worden, als de komende jaren op basis van

TVC-lid van den Biggelaar:

'Te weinig aandacht voor nieuwe activiteiten'

'Ik heb over het algemeen een groot respect voor de houding van de TVC-leden, maar ik moet daarbij zeggen dat er binnen de Taakverdelingscommissie ernstig onbegrip voor de financiering van nieuwe activiteiten heerste. Het ergste onbegrip voor de jongste universiteit van Nederland kwam juist van de oudste instelling van het land. Op mij maakte die houding een vertrouwde Roomse indruk: rigide in de leerstelling, maar meelevend in de pastoraal. De minister werd immers uitvoerig geciteerd, terwijl wij ons op de minister konden beroepen ter ondersteuning van onze claims. Bovendien heeft Leiden ons bij de opbouw van de medische en de algemene fakulteit alle mogelijke medewerking verleend, maar nu het erop aankomt, keert men zich tegen ons.'

De voorzitter van het College van Bestuur is allerm minst te spreken over de manier waarop de nieuwe activiteiten in de taakverdelingscommissie aanbod kwamen: 'Nieuwe activiteiten stonden altijd achteraan op de agenda, aan het eind van vergaderingen van zo'n dertien uur. Onderbrekingen voor het diner waren er nauwelijks bij. Rond een uur of zes werden we getraceerd op een pastetje van Dolf en dan gingen we weer meteen verder. Ik vind dat er aan de ontwikkeling van nieuwe activiteiten, met name van onze instelling, die volgens een politieke uitspraak moet uitgroeien tot een volwaardige instelling van wetenschappelijk onderwijs, zo weinig aandacht is besteed dat de commissie niet heeft voldaan aan twee van de randvoorwaarden van de minister: de spreiding van het onderwijs en het ontzien van de kleine instellingen. Men wenste eenvoudig geen debat aan te gaan over de vraag wat onder een volwaardige instelling moet worden verstaan. Ons rest daarom niets anders dan een minderheidsnota bij het eindrapport aan te bieden, waarin zowel voor de medische fakulteit, de centrale diensten en de nieuwe activiteiten een afwijkend standpunt wordt ingenomen'.

Volgens van den Biggelaar is binnen de TVC de sluiting van Maastricht, die buiten het overleg wel vaak is gesuggereerd, nooit aan de orde geweest. 'Men beseft heel goed dat op dat niveau nooit zo'n uitspraak gedaan kon worden.'

kwaliteitsoverwegingen tot een andere verdeling besloten wordt. Een eerste afweging van onderzoektaken op basis van de kwaliteit zal gemaakt worden als over enige maanden het rapport van de Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid uitkomt over het onderzoek binnen de medische fakulteiten.

De academische ziekenhuizen hebben de aanslag van 38,2 miljoen nog niet verdeeld, omdat ze willen wachten op de uitwerking van de plannen van de medische fakulteiten, waarmee hun werk nauw samenhangt.

Bij de Technische Hogescholen en de Landbouwhogeschool zijn de bedragen verdeeld door het afstoten van specifieke taken en afslanking. Tenslotte stelt de TVC voor vijf interuniversitaire instituten op te heffen: het instituut voor radiopathologie, het Nederlands Institute for Advanced Studies, Het Instituut voor Normen en Waarden, het Instituut voor Accountancy en het Instituut voor Bedrijfskunde.

Nieuwe activiteiten

Zoals gezegd had Deetman de TVC ook opgedragen ruimte te creëren voor het financieren van nieuwe activiteiten bij de drie groeiinstellingen, Maastricht, Tilburg en Twente (de vierde, Rotterdam, is inmiddels als groeiinstelling afgeval len). In de loop van de besprekingen werd aanvankelijk bepaald dat daarvoor in totaal 10 miljoen extra bezuinigd zou worden. Later werd daarvan gemaakt dat de groeiers eenzelfde bedrag voor nieuwe activiteiten zouden terugkrijgen als zij inleverden door bezuiniging op bestaande activiteiten. Het bezwaar dat Maastricht daartegen maakte, werd gehonoreerd door Maastricht dubbel (5,2 miljoen) terug te geven wat zij aan bezuinigingen kreeg opgelegd (2,6 miljoen). Tegen die 'deal' maakte het RL-lid van den Biggelaar bezwaar omdat hij principieel niet wenst mee te werken aan de bezuinigingen bij de medische fakulteit en centrale diensten.

Jacques Herraets

Veldwerkers in konflikt met diensthoofd

Keuze tussen individu en organisatie brengt Personele Zaken in nieuwe crisis

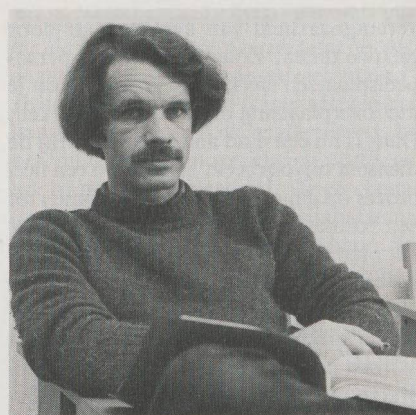
Het blijft rommelen binnen de dienst Personele Zaken. De spanningen binnen de dienst en tussen de dienst en het College van Bestuur kwamen ruim twee jaar geleden voor het eerst aan het licht toen het Gemeenschappelijk Instituut voor Toegepaste Psychologie in de arm genomen werd om de dienst door te lichten. Dat leidde al snel tot het vertrek van diensthoofd Bestebreurtje. Er volgde een diensthoofdloos tijdperk dat de zaak zo weinig goed deed dat vorig jaar allerijl de GTP-adviseur moest worden aangesteld tot interim-diensthoofd 'om de zaak bij elkaar te houden' zoals hij zelf zei. In september vorig jaar kon eindelijk een nieuw diensthoofd zijn opwachting maken: Drs. Wim Hoekstra, tot dan toe personeelschef bij de Gemeente-politie in Den Haag.

Nieuwe bezems vegen schoon. Hoekstra zette enkele weken geleden zijn bevindingen van de eerste vijf maanden op strikt vertrouwelijk papier en stuurde dat aan alle medewerkers van de dienst en aan het College van Bestuur. De conclusies vielen bij enkele medewerkers in verkeerde aarde, om het maar héél zacht te zeggen. Vooral de medewerkers van de afdeling Personeelsbegeleiding werden razend over de manier waarop zij er van af kwamen. Bovendien werd één van hen, Huub Ruijters, terzijde genomen door de portefeuillehouder Personeelsbeleid in het College van Bestuur, Ad Lagas. De ontmoeting had een dramatische afloop. Ruijters, die ervan overtuigd is dat hij onlangs zijn benoeming tot hoofd van de dienst Studentenzaken is misgelopen door een slechte verstandhouding met Lagas, vertrok in overspannen toestand naar huis en geeft zichzelf weinig kans op een spoedige terugkeer, of het moet zijn dat de bemiddelingspoging, die CvB-voorzitter Van den Biggelaar onderneemt, snel resultaat oplevert. Het konflikt tussen Hoekstra enerzijds en de afdeling Personeelsbegeleiding anderzijds heeft naast persoonlijke aspecten ook een zeer principiële aspect: wat moet in het personeelsbeleid voorop staan: het belang van de organisatie of het belang van het personeel? Hoekstra en Lagas verwijten Ruijters en de andere mensen van Personeelsbegeleiding dat zij teveel a priori de kant van het personeel kiezen en daarbij beleid doorkruisen dat het belang van de organisatie beoogt. Is dat geen gevaarlijke ontwikkeling in een tijd dat het personeel met de dag de druk voelt groeien van bezuinigingen, inkrimpingen, taakverzwaring en zelfs hier en daar de dreiging van ontslag?

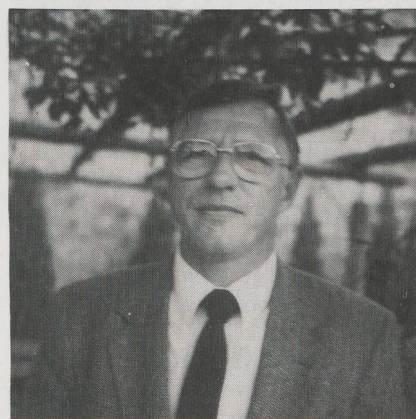
Lagas en Hoekstra vinden dat er allereerst sprake moet zijn van een goed evenwicht tussen de twee verschillende belangen. Lagas: "De organisatie moet bepaalde doelstellingen verwezenlijken. Als ze daar niet in slaagt, komt ze in de verdrukking. Aan de andere kant kan een organisatie daar ook niet in slagen als het personeel niet tevreden is. Dat spanningsveld ligt ook duidelijk besloten in de rechtspositieregeling van het personeel, het ARAR. Er zijn tijden dat je die spanning niet voelt, maar in de bezuinigingstijd waarin we nu leven voel je die spanning heel duidelijk. Het is nu vooral zaak de organisatie aan het draaien te houden, maar de mensen komen op minder mooie stoelen te zitten, om het maar eens banaal te zeggen. Daar kun je weinig aan doen: als er aan de randvoorwaarden geknibbeld wordt, moet je dat uitvoeren, ook al is dat voor het personeel niet zo leuk. Helaas is het nu zo dat de randvoorwaarden voor de toekomst

van deze instelling steeds zwakker aan het worden zijn. Dat heeft zijn weerslag op het personeel, zoals je goed kunt voelen in de Universiteitsraad of het Georganiseerd Overleg. Maar dat betekent nog niet dat je je uitgangspunt voor je personeelsbeleid moet gaan verleggen".

Als je dan op een punt komt dat het belang van de organisatie het moet afleggen tegen het belang van het personeel, staat je maar weinig beleidsruimte ter beschikking, menen Hoekstra en Lagas: "Stel dat er morgen een enorme bezuiniging moet worden opgelegd aan een fakulteit of de diensten. In eerste instantie leidt dat tot een overbelasting van de medewerkers. Wat kun je dan nog doen behalve taken schrappen als je geen nieuwe mensen meer kunt aanstellen? Dat is de smalle marge die het College van Bestuur heeft. Maar de taak is heel duidelijk: de belangen van het personeel en het belang van de organisatie met elkaar

Ad Lagas

Wim Hoekstra

verzoenen en in evenwicht houden. Dat staat bij ieder besluit voorop".

Personeelsbeleid en Financiën

Is het dan in dergelijke omstandigheden niet gevaarlijk dat de portefeuille personeelsbeleid en de portefeuille financiële zaken aan een en dezelfde bestuurder zijn toevertrouwd? Lagas: "Ik kan niet met personeelsbeleid bezig zijn zonder daar de financiële randvoorwaarden bij te zien. Maar dat ik personeelsbeleid puur als een kwestie van cijfers zie, is beslist niet waar. Ik vind het wel mijn taak om het personeelsbeleid in het gareel van de financiële randvoorwaarden te brengen, omdat het in het verleden teveel gekoppeld was aan allerlei andere belangen in deze instelling. Als collegelid heb ik bij ieder besluit al die belangen met elkaar te verzoenen en ervoor te zorgen dat dat evenwicht is terug te vinden in de uitvoering van die besluiten".

No nonsense

Het gevoeld dat alles verzakelijkt, dat de 'no nonsense'-periode is aangebroken, dat het afgelopen is met 'regelen' verbaast Lagas en Hoekstra niet. "Er komen zeer donkere wolken aandrijven uit de richting Den Haag. Dat betekent dat je je anders moet gaan richten. Vroeger was het altijd op te lossen, als ergens een personeelsprobleem ontstond door on-

verenigbaarheid van karakters of door nieuwe taken. Zolang het aantal personeelsplaatsen sterk bleef groeien, kon je met overplaatsing of uitbreiding werken. Daar is nu een eind aan gekomen. Bij de diensten bijvoorbeeld hebben we een heel proces op gang gebracht om te komen tot een formatieplan. Maar toen bleek dat dat plan eigenlijk alleen maar uit cijfertjes bestond, hebben we besloten om per dienst eens te gaan kijken wat voor taken er mee gedaan moeten worden. Zo worden de taken in overeenstemming gebracht met de formatie. Een ander voorbeeld van oplossingen die je moet bedenken als je aan je randvoorwaarden zit is de scholing van personeel. Ook daarmee kun je belastingproblemen oplossen. Daar dacht je vroeger niet zo vaak aan omdat er oplossingen waren die minder moeite kostten."

Voor Wim Hoekstra komt de verandering erop neer dat je vroeger het personeelsbeleid kon ontwikkelen aan de hand van individuele gevallen maar dat de mogelijkheden voor een dergelijk uitgangspunt opraken. "We zitten in een overgangsfase. We moeten voortaan vanaf een ander nivo naar de problemen kijken. We moeten van een gericht personeelsbeleid naar een algemeen personeelsbeleid. Het gaat er daarbij om de individuele belangen te verzoenen met de belangen van de organisatie. Het personeelsbeleid is een facet van het beleid van de instelling; je kunt dat niet zien zonder samenhang met de andere onderdelen van het beleid."

Personeel voorop

Dus toen Hoekstra hier binnenkwam trof hij een dienst aan die de belangen van het personeel voorop stelde en pas daarna naar de organisatie keek?

"Een aantal medewerkers hadden dat inderdaad voorop staan. Die zeiden: wij stellen het belang van het personeel voorop. Dat vind ik een prima zaak, maar dan krijg je natuurlijk meteen een algemene discussie over personeelsbeleid. Mijn mening daarbij is dat de stand van zaken in de organisatie bepaalt wat voor een personeelsbeleid je kunt voeren. In een bedrijf dat ten gronde is, kun je bijvoorbeeld geen enkel personeelsbeleid voeren. Het is beleid van de organisatie, het is de voorwaarde waaronder de organisatie iemand de mogelijkheden biedt goed voor zichzelf en goed voor de organisatie te functioneren. Van daaruit bezien zijn verschillende vormen mogelijk die je op een lijn moet zien te krijgen."

Omschakeling

Hoe staat de dienst dan tussen de werk-

gever en de personeelsleden in? Baseer je je ideeën op wat je waarneemt bij het personeel of denk je eerder: hoe kan ik het College van Bestuur helpen de doelstellingen van de organisatie te verwezenlijken? "Nogmaals: personeelsbeleid is beleid van de instelling. Je moet niet alleen vanuit individuele gevallen naar het personeelsbeleid kijken, maar vanuit het personeelsbeleid naar de mensen," is het antwoord van Hoekstra. De problemen die nu ontstaan zijn met de mensen van personeelsbegeleiding ziet hij eigenlijk als een gevolg van de omschakeling van mooi weer naar slecht weer, die de betreffende mensen niet kunnen maken. "Je hebt hier met mensen te maken die gepioneerd hebben binnen deze instelling en die ook werkelijk heel wat voor elkaar gekregen hebben. De instelling heeft heel wat aan hen te danken. Maar die fase is nu eenmaal achter de rug. Helaas betekent dat ook dat de organisatie zakelijker wordt en burokratiseert, overigens niet in de slechte zin van het woord. Tegelijkertijd heeft de instelling de opdracht nog te groeien. Die groei mag je niet in gevaar brengen en dat gaat veel moeilijker dan vroeger".

Lagas ziet iets dergelijks als oorzaak van de problemen: "Als niet onderkend wordt dat er veel minder mogelijkheden zijn om personeelsproblemen op te lossen, dan wordt in feite het collegebeleid niet uitgevoerd".

Veldwerk

Er bestaat dus een duidelijk verschil van opvatting tussen de personeelsbegeleiders of veldwerkers en de mensen die het beleid maken. Wat zien Lagas en Hoekstra dan als de ideale taakopvatting van een veldwerker? Hoekstra: "De veldwerker staat in principe voor de individuele personeelszorg. Voor dat werk heeft hij een bepaalde ruimte tot zijn beschikking. Maar die ruimte is nu in het geding. Daardoor wordt zijn werk veel moeilijker. Nu gaat het erom creatief en inventief te zijn bij het zoeken naar oplossingen."

Is dat niet wat veel gevraagd van twee veldwerkers die met steeds meer problemen te maken krijgen en die ook nog moeten bijspringen bij de beleidsvoorbereiding? Zou in deze omstandigheden niet een versterking van dat werk op zijn plaats zijn, zoals destijds door het GITP ook werd aanbevolen? Hoekstra: "Juist in deze tijd zal bekeken moeten worden of dat veldwerk niet verstrekt moet worden. In belabberde situaties als deze zijn die mensen het hardst nodig".

Pijnlijk

Is het dan niet bijzonder pijnlijk juist op zo'n moment een konflikt tot uitbarsting

komt? Dat vindt Hoekstra ook: "Het is natuurlijk heel vervelend als je moet konstateren dat je eigen dienst niet goed functioneert. Maar wat wil je? Er zijn afspraken gemaakt, bijvoorbeeld over het schrijven van nota's en op een gegeven moment merk je dat die afspraken niet worden nagekomen. En intussen heb je afspraken met anderen gemaakt, ervan uitgaand dat die ander zijn afspraken nakomt. Als je het niet haalt, laat je het toch weten? Dat gebeurt gewoon niet. Men is niet beleidsgevoelig en dat heb je nodig bij beleidsvoorbereiding. Daar moeten we zorgen voor verbetering, ook al kan dat een pijnlijke zaak zijn."

Lagas voegt daaraan toe: "Als je nu een personeelsbeleid voert dat preventies inbouwt tegen kwalijke gevolgen van de ontwikkelingen die aan de gang zijn en die ons nog te wachten staan, krijg je straks veel minder individuele problemen. Als je dat niet doet heb je straks aan honderd veldwerker nog niet genoeg." Voor Hoekstra is dat een kwestie van zekerheid scheppen: "Geen ad hoc-beleid, maar zekerheid voor iedereen. Je moet de mensen laten zien waar ze binnen deze instelling aan toe zijn." Wat gaat er nu verder binnen de dienst gebeuren? De bevindingen die Hoekstra op papier heeft gezet ("Ik heb daar geen konklusies aan verbonden") liggen nu bij de medewerkers van de dienst om hen de gelegenheid te geven erop te reageren. Dat tussen die reacties het nodige gif zal zitten, lijken Lagas en Hoekstra wel te vermoeden. Hoekstra: "We moeten die problemen niet uit de weg gaan en er nu iets aan doen, anders blijven we zitten met een dienst die disfunctioneert. Je moet zorgen dat de problemen goed boven water komen". En Lagas: "Er zijn strubbelingen bij die dienst, zoals er ook bij andere diensten strubbelingen zijn. En misschien worden ze nog groter, maar we moeten daar doorheen breken om ervoor te zorgen dat die dienst goed gaat functioneren".

Jacques Herraets

Ruim 46 procent meer werkloze academici

Dat de werkloosheid onder hoogopgeleiden toeneemt ligt in de lijn der sombere verwachtingen. De ontwikkeling past in het weinig hoopgevend beeld van de voortgaande verslechtering van de arbeidsmarkt. In 1982 passeerde het aantal werklozen het getal van 600.000, daaronder ruim 11.240 academici.

Op 31 december 1981 bedroeg dit aantal nog 7.692 en een jaar daarvoor 5.759.

Dat de groei van het aantal werkzoekende academici in een stroomversnelling is geraakt blijkt uit de berekening van enkele stijgingspercentages. In 1980 steeg de werkloosheid met 16 procent ten opzichte van 1979. Velen dachten toen dat het allemaal wel zou meevallen. Eind 1981 werd die hoop de bodem in geslagen toen de stijging van de werkloosheid onder academici uitkwam op 33 procent.

De ontwikkeling in het kalenderjaar 1982 was nog opmerkelijker: 46 procent.

Verder kunnen we uit de cijfers van het Ministerie van Sociale Zaken afleiden, dat onder academisch gevormde vrouwen de werkloosheid met ruim 54 procent toenam. Hun mannelijke collega's was een iets gunstiger lot beschoren als je let op een stijgingspercentage van 43.

De toenemende werkloosheid onder afgestudeerden van het Hoger Beroepsonderwijs baart eveneens zorgen. Op 18 november van het vorig jaar waren ruim 40.000 HBO-ers werkloos (15.604 mannen en 21.459 vrouwen). Een stijging van 36 procent in één jaar. De zwaarste klappen vielen bij de afgestudeerden van de Pedagogische Academies. De onderwijzers en onderwijzeressen in de dop leveren bijna 12.000 werklozen aan de Arbeidsbureaus. Afgestudeerden uit het Sociaal Cultureel Onderwijs staan op de tweede plaats met bijna 6.400 mensen zonder werk. Tegen verwachting in zitten altijd nog zo'n 4.600 HTS-ers zonder werk.

Langdurige werkloosheid

Langer dan 1 jaar stonden ingeschreven 3.385 academici. Eind 1981 waren dat slechts 2.165 academici.

Om bovenstaande cijfers meer reliëf te geven is het interessant om eens te kijken naar enkele opvallende getallen zowel uitschieters naar boven als naar beneden, de gunstige uitzonderingen passeren de revue. Fiscalisten spinnen garen bij deze nogal koele ambiance tussen belastingplichtige en de inspecteur. Het draagt slechts 19. Zij mogen de witte raven noemen in het bonte gezelschap van werkloze academici. Hoog in de boom zitten ook de econometristen, die 30 ingeschrevenen tellen bij de Gewestelijke Arbeidsbureaus. En om bij deze beeldspraak te blijven. Biologen zijn de zwarte schapen op de arbeidsmarkt. 740 biologen zijn op zoek naar werk. Depressief is de situatie van klinische psychologen. Ruim 640 zoeken naar een werkring daaronder ruim 260 vrouwen. Opmerkelijk is de snelle toeneming van werkloze artsen van 462 eind 1980 naar 1.015

eind 1982, een dikke verdubbeling. Als deze ontwikkeling zich in dit tempo voortzet is de esculaap straks niet meer het symbool van het waardige dienstambt van medicus maar het teken van een schrijnende werkloosheid onder voornamelijk jonge artsen. Meer dan 90 tandartsen en 57 apothekers eindigden hun peerdure opleiding in de kaartenbakken bij de arbeidsbureaus. Volgens de Nota Bouwprognose 1982-1983 zal de werkgelegenheid in de bouw teruglopen. Ingenieurs afgestudeerd in de bouwkunde (waaronder architectuur, stedenbouw en bouwtechniek) volgen deze ongunstige ontwikkeling. Begin dit jaar waren 569 bouwingenieurs werkloos. Een jaar geleden zaten ze net boven de 400 werklozen. Al met al een toeneming met ruim 42 procent. Werkloos waren ultimo december 1982, ook nog 135 theologen en 97 filosofen. Een jaar geleden waren daar de cijfers achtereenvolgens 94 en 52 werklozen.

Analyse

De arbeidsmarkt voor academici en HBO-ers is weliswaar ruim maar men mag hieraan naar mijn mening nu ook weer niet de conclusie verbinden, dat solliciteren het tegendeel is van een tombola. Er zit beweging in de cijfers, dat wil zeggen dat tegenover het aantal inschrijvingen ook weer een aanzienlijk aantal uitschrijvingen staat. Het legertje werkloze academici vormt met andere woorden geen onbeweeglijk 'bataljon' op de frontlijn van de arbeidsmarkt met de werkloosheid als onoverwinnelijke vijand. We mogen zeker aannemen, dat er sprake is van een zekere wrijvingswerkloosheid onder academici. Zo verloopt er in veel gevallen een tijdsperiode tussen datum van afstuderen en het moment waarop de jonge doctorandus, jurist of ingenieur zijn handtekening onder het arbeidcontract kan zetten. Hieruit kan men aflezen, dat de afgestudeerde toch wel moeite moet doen om 'onder de pannen te komen'.

Bij de gepresenteerde cijfers kan men verder de kritische noot plaatsen dat ze nogal aan de grove kant zijn, teveel 'macro'. Je kunt uit de cijfers dus niet aflezen hoe kansarm of kansrijk de academicus is bij het vinden van een werkring. Zelfs geluk of pech spelen een rol. De een benut (toevallig?) een kansrijk sollicitatiekanaal en komt snel aan de verlangde baan. De ander raakt na vele mislukte pogingen ontmoedigd, wordt op den duur kopschuw en maakt op sollicitatiegesprekken een uitgebluste indruk die zijn kansen torpedeert. Vaak kan een door familie of vrienden ondersteunde zoekpoging snel resultaat opleveren. Wijlen prof. Verberne heeft ooit eens heel snedig opgemerkt: 'In de tijd van het atoom wordt de kruiwagen steeds belangrijker'. De sollicitant die minder goed geïnformeerd is moet het zonder steun stellen en kan in een psychologisch geschiktheidsonderzoek vastlopen. Deze betrekkelijk ongrijpbare mechanismen maken het zowel voor onderzoekers als voor bemiddelaars nogal moeilijk om greep te krijgen op de werkloosheidsproblematiek van academici. Waarom vindt de een na slechts enkele pogingen een werkring en staat de ander nog maanden na zijn afstuderen op straat? Hoe komt het nu precies, dat een goede jurist (gelet op zijn cijferlijst) na ruim een jaar solliciteren nog steeds geen baan heeft? Uit het reeds gegeven voorbeeld wordt duidelijk, dat het hachelijk is om al te snel een oordeel uit te spreken over het zoekgedrag van de sollicitant.

Zoekgedrag

Bovendien kan de oorzaak van het niet vinden van een betrekking niet in de eerste plaats bij 'de man' liggen maar in zijn vooropleiding. Een 'ongelukkige' studierichting een een ongunstige samenstelling van het vakkenpakket kunnen afbreuk doen aan het concurrentievermogen. De relatie tussen zoekgedrag van de sollicitant en het (vlot) vinden van een baan is vooralsnog onduidelijk. Daarbij komt nog dat er op de arbeidsmarkt altijd twee partijen zijn namelijk werkzoekende en werkgever. Anders gezegd: het allocatieproces loopt over twee schijven. Wie twijfels uit over de kwaliteit van het zoekgedrag van sollicitanten moet ook zijn kritische zin laten werken als het wervings- en selectiegedrag van arbeidsorganisaties aan de orde komt. Duidelijk is wel, dat werkgevers er steeds meer toe over gaan om hun selectiecriteria te verscherpen. Veel werkgevers stellen aan hun nieuwe personeelsleden de harde eis, dat ze daadwerkelijk kunnen bijdragen tot herstel van de winst en de verbetering van de concurrentiepositie van het bedrijf.

'Schoolverlatende' academici kunnen echter niet bogen op werkervaring en het is voor hun potentiële werkgevers niet meteen duidelijk of ze verlangde bedragen aan rendementsverbetering wel kunnen leveren. De man of vrouw met werkervaring is op dit punt dan in het voordeel. Toch is de werkervaring niet in alle gevallen een wondermiddel. Een te smalle of specialistische werkachtergrond vermindert de wendbaarheid op de arbeidsmarkt en verkleint bijgevolg de kans op het vinden van een baan.

De nogal uiteenlopende verschillen in opleiding, studierichting, vakkenpakket, werkervaring, belangstellingspatroon verhogen de heterogeniteit van de arbeid die academici als beroepsgroep kunnen leveren.

Realiteit

In een grijs verleden waren academici de

witte raven op de arbeidsmarkt. Toen was het sollicitatiegesprek nog een sfeerrijke kennismaking tussen de jonge academicus en zijn veelbelovende werkgever. Die situatie heeft zich grondig gewijzigd. Onder de huidige omstandigheden hangt vrijwel elk selectiegesprek aan een zijden draad.

Als die het begeeft valt de sollicitant terug in het zwarte gat dat werkloosheid heet. Maar zolang conjunctuurtesten van de Nederlandse industrie nog zwaarmoedig stemmen zal de werkloosheid niet van de voorpagina's verdwijnen. Twee recente frontberichten maken nog eens extra duidelijk dat de economie zich in een diep dal bevindt. Het aantal faillissementen vertoont nog steeds een stijgende lijn en in een recente brochure van de RABO-bank 'Cijfers en trends' werd de verwachting uitgesproken dat er in de komende tijd geen verbetering zal optreden in de eco-

nomische situatie van het midden- en kleinbedrijf. De teruggang in de bedrijvigheid treft zowel groot als klein in ondernemingsland. De conclusie luidt, dat werkloosheid niet alleen op korte termijn maar ook op langer zicht een 'hot issue' zal blijven. Zelfs reeds werkzame academici doen er goed aan er rekening mee te houden, dat hun zorgvuldig opgebouwde loopbaan een gevoelige knik kan oplopen door een periode van (tijdelijke) werkloosheid.

Naast de 'aanvangswerkloosheid' van startende academici zullen we steeds meer rekening moeten houden met de 'mid-career'-werkloosheid die reeds werkzame academici treft. De positie van academici is kwetsbaar geworden. Het is een nieuwe realiteit één jaar voor George Orwell's grimmige 1984.

Henk Zomer

Tilburgse Hogeschoolblad

Volgende bezuiniging op onderwijs: 700 miljoen

Onzeker perspectief voor WO

De onzekerheid over het perspectief voor de komende jaren voor het hoger onderwijs en het personeel dat daarin werkzaam is, is eerder toe- dan afgenomen. Dat is de conclusie na een dag lang vergaderen door de Tweede Kamer over het Algemeen Financieel Schema universiteiten en hogescholen voor 1983-87 en over de beleidsnota Voorwaardelijke Financiering op maandag 14 februari.

Aanvankelijk stond ook de taakverdelingsoperatie op de agenda van dit Kamerdebat, maar deze was op het laatste moment verplaatst naar een mondeling overleg met de minister op donderdag 17 februari.

Meer informatie

Alle woordvoerders in het debat vroegen om meer informatie over de beleidsvoornemens van de minister. Zo werd door alle sprekers ingegaan op de berichten in de universitaire pers over de notitie-Beiaard, waarin wordt gepoogd de samenhang tussen de invoering van de tweefasenstructuur, de herziening van de salarisstructuur, de voorwaardelijke financiering en de taakverdelingsoperatie aan te geven. Deetman kondigde aan met deze notitie te zullen komen, maar wilde niet zeggen wanneer dit precies zal zijn. Verder sprak de Kamer haar ontevren-

denheid uit over het feit dat de zogenaamde vervolgnota op het Algemeen Financieel Schema haar nog steeds niet heeft bereikt. Die zou meer duidelijkheid hebben moeten geven over de specifieke problemen van de afzonderlijke instellingen. Deetman gaf te kennen er weinig voor te voelen om de nota alsnog uit te brengen, wegens het ontbreken van de zogeheten beleidsdocumenten, waarin de planning aan de orde is. Hij zei de instellingen niet nog meer onder druk te willen zetten gezien het vele werk dat zij de komende maanden zullen moeten verrichten.

Extra bezuinigingen

Verder is duidelijk geworden dat als gevolg van de uitwerking van het regeerakkoord door het departement van O&W in 1984 f 700 miljoen extra bezuinigd zal moeten worden, oplopend tot f 1.200 miljoen in 1986. Een woordvoerder van het departement bevestigde maandagavond dat het zeer onwaarschijnlijk is, dat het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek daarbij wordt ontzien.

De Tweede Kamer liet zich in meerderheid negatief uit over de voorgenomen verhoging van de college- en examengelden en van de studentenbijdrage aan de studentenvoorzieningen. In een eerder stadium hadden CDA en VVD indexe-

ring van de bedragen geleend. Het CDA had daar echter de voorwaarde aan verbonden dat op korte termijn duidelijkheid zou ontstaan over een nieuw stelsel van studiefinanciering. Nu daarover nog geen voorstellen op tafel liggen, wilde Lansink (CDA) liever voorlopig afzien van de verhoging. Of de CDA-fractie ook werkelijk tegen de maatregel zal stemmen is volgens hem alleen nog afhankelijk van de vraag of zij een mogelijkheid vindt om het verlies aan inkomsten van f 40 miljoen, wat daarvan het gevolg zal zijn, te compenseren.

Voorwaardelijke financiering

Bij de beoordeling van de aanvragen voor voorwaardelijk te financieren onderzoek spelen de prioriteiten en de posterioriteiten van een nationaal wetenschapsbeleid een belangrijke rol. Welke de prioriteiten zijn zal echter volgens minister Deetman pas duidelijk worden in het september te publiceren wetenschapsbudget voor 1984. De Tweede Kamer toonde zich bezorgd over de kansen van nieuw of onconventioneel onderzoek om voor voorwaardelijke financiering in aanmerking te komen. De toetsing van het aangemelde onderzoek gebeurt voor een deel door wetenschappers uit het betreffende vakgebied. Deze zouden wel eens de ontwikkeling van nieuw onderzoek kunnen tegenhouden. Minister Deetman deelde de angst van de Kamer niet. Hij wees op de mogelijkheid om uit de zg. 'vrije ruimte' in het wetenschapsbudget startsubsidies te geven aan dit onderzoek.

Bert Bakker/UP

Het mopperen verleerd?

Aan: Henk Schmidt,
Capaciteitsgroep Onderzoek en
Onderwijs

Beste Henk,

Aan jouw achtste stelling is tijdens jouw promotie geen recht gedaan. Eigen schuld, je had wat minder lang moeten praten bij de eerste vragen. Heeft de staf het mopperen verleerd? Dat zou toch zonde zijn. Mokken en mopperen is niet alleen goed voor de galwegen maar ook een nuttig tijdsverblijf en soms lukt het nog de boze wereld wat te verbeteren. Omdat wij allen denken dat jij de tutorrol hebt uitgevonden heb je evenveel recht op een antwoord als de paus op de vraag waarom zo weinig spaanse paters het celibaat met tegenzin vervullen.

Omdat ik geloof dat het goed is wanneer docenten zich voor het onderwijs interesseren wil ik je een paar alternatieve hypothesen als antwoord op de door jouw opgegeven vraag aanbieden. Een goed research-project is trouwens ook nooit weg.

Hypothese I (de sympathieke). Nu wij een aantal jaen ervaring hebben met ons onderwijssysteem heeft iedereen zijn stekje inmiddels wel gevonden. Tutor zijn is best leuk. Het eerste deel van jouw stelling is onjuist. Men mag van een biochemicus best verwachten dat hij zich verkneutert wanneer hij ook agoog mag zijn en van de ethicus dat hij zich gelukkig voelt wanneer hij een onderwijsgroep begeleidt door bij hun ontdekkingsreis door het kniegewricht. De silent majority is ook happy en de spaarzame mopperaar wijs je op de talloze voldanen, die het bureau onderwijs opbellen om te vertellen hoe leuk ze het vonden en of ze het nog een keertje extra mogen doen. Er valt niets meer te mopperen.

Hypothese II (de organisatorische). De matrix-organisatie heeft ons tot grijze boekhouders gemaakt die met een telmachine achter elkaar aanlopen om de uurtjes te tellen, die we besteden aan nut en onnut. Het faculteitsbestuur laat al die briefjes optellen en berekent dan 'of de capaciteitsgroep aan zijn onderwijsverplichtingen voldoet'. In dat voetspoor bezoekt de onderwijscommissie de capaciteitsgroepen zoals pastoors tijdens het rijke Roomse leven echtparen bezochten om te tellen 'of het echtpaar aan zijn huwelijksverplichtingen voldoet'. En

Stelling acht

8. De tutorrol vormt vanuit onderwijskundig perspectief de zwakke stee van het 'Maastrichtse onderwijssysteem'. Men mag niet van docenten verwachten dat zij bereid zijn onderwijsrollen op zich te nemen die geen beroep doen op hun vakkennis.

Het is daarom verrassend dat zo weinig docenten aangeven de tutorrol met tegenzin te vervullen.

owee wanneer de produktie te laat is. Dat wordt bestraft met een plaatsje minder op het formatieplan. Doet er niet toe wat of de kwaliteit was, of je als tutor zat te slapen of als planningsgroep lid nooit een idee had, 'het label' telt en tellen dat kunnen ze. En al die brave capaciteitsvoorzitters drijven hun mensen het onderwijs in om geen formatie te verliezen. Mopperen heeft geen zin.

Hypothese III (de vrije). Met afschuw denk ik terug aan de docent, die de citroenzuurcyclus zo boeiend vond dat hij dit tot hoofdschotel maakte van de 'inleiding in de humane biologie voor psychologen'. Het was een goed idee om het onderwijs in Maastricht wat meer docent-onafhankelijk te maken, zodat studenten hun eigen vragen konden formuleren en bestuderen. Maar wat geschiedde? De docent werd zover naar de periferie verbannen dat het onderwijs docent-vrij werd. Nu is het het hele jaar 'onnozele kinderen', op welke dag in Roomse kringen de kroost het voor het zeggen heeft. En zoals het menu dan voorspelbaar uit frites met appelmoes bestaat zo zijn de onderwijsblokken nu grotendeels gericht op wat studenten lekker vinden. Nu zijn onze studenten bekend om hun goede smaak, daar gaat het niet om, maar in een docent-vrij onderwijssysteem kun je van de docenten moeilijk een permanente betrokkenheid verwachten. Nu de stafleden op steeds wisselende tijden en 'op afroep' beschikbaar zijn voor het onderwijs overkomt het onderwijs ons als een regenbui de tourist. Nuttig voor de lokale land- en tuinbouw, maar het moment waarop komt ongelegen. Wie zou nog mopperen wanneer zijn inbreng ten principale vrijblijvend is verklaard?

Hypothese IV (de nare). In haar ondoorgrondelijke wijsheid heeft het consumentencontactorgaan dat wij

onderwijscommissie noemen ooit beslist dat leden van planningsgroepen geen verstand van het onderwerp hoeven te hebben en dat zij om de drie jaar op moeten stappen. Een hoge autoriteit op onderwijsgebied heeft mij ooit verzekerd dat jij en ik samen best een goed blok over gynaecologie zouden kunnen maken. De vrouwenarts en de verloskundige vraag je om de ingrediënten die je daarna alleen maar hoeft te roosteren. Nu weet ik wel, beste Henk, dat jij weet dat ik weet waar Abraham de mosterd haalde maar daarom moet ik de organisatie van dat blok toch niet op mij nemen. Goed onderwijs is geen klusje. Je wilt als docent de lol van je vak laten zien en daarbij is het helemaal niet nodig dat je op elk schoolreisje mee de bus in gaat. Wie zijn lol niet kwijt kan op de kermis zal er niet meer naar toe gaan. En dat, Henk, zou naar zijn dat de staf haar interesse verliest. Ons onderwijssysteem motiveert de studenten en demotiveert de staf. De onderwijscommissie heeft dit effect versterkt door ieder uit een planningsgroep te verwijderen die er drie jaar inzit. Ongeacht zijn inzet, interesse, kennis van zaken, resultaat van zijn werk etc., zodat niemand weet wat er met een blok gebeurt wanneer de samenstellers wisselen. Wat zou je nog mopperen als je van te voren weet dat het niets uithaalt?

Hypothese V (de stille). In onze sombere dagen van bezuinigen en taakverdeling tussen universiteiten wijst Maastricht telkens op haar unieke onderwijssysteem als grond van haar bestaansrecht. Hoe graag had ik het 'De Limburger' gegund om na de reis van onze dekaan de kop te drukken: 'Limburg drukt stempel op ontwikkeling China. Peking neemt Maastrichts onderwijssysteem over'. Dan hadden we voor eeuwig gebakken gezeten. Maar helaas, zo mocht het niet zijn. Ons onderwijssysteem, onze aandacht voor de eerste lijn, onze zorg voor de regio zijn onze geloofsartikelen die als verbale balonnen boven Maastricht hangen en bij gunstige wind richting Den Haag drijven. Politiek is het onverstandig en ideologisch du taboe om ze af en toe naar de grond te halen om eens te kijken hoe groot de nuttige lading is die de drie manden bevatten. In de kerk is mopperen op het geloof taboe. Met hartelijke groet,

A. Appels.

Onderzoek Nijhuis en Soeters in bedrijven

WAO'ers gewoon zieke werknemers

Recente onderzoeken tonen aan dat arbeidsongeschikten vooral uit die bedrijfstakken komen waar het economisch slecht gaat. Nogal wat beleidsfunctionarissen konkluderen daaruit dat veel mensen ten onrechte in de WAO (Wet op de Arbeidsongeschiktheid) zitten verkapte werklozen zijn en dus eigenlijk als werklozen behandeld moeten worden. (De toenemende kosten van de WAO: in 1983 naar verwachting 18 miljard, zijn aan die gedachten niet vreemd).

Volgens Frans Nijhuis en Sjo Soeters kunnen deze ideeën tot ongewenste maatschappelijke problemen aanleiding geven. Temeer daar uit hun onderzoek blijkt dat werknemers wel degelijk wegens ziekte in de WAO terecht komen en niet alleen door toedoen van sociaaleconomische factoren.

Nijhuis en Soeters, de eerste afkomstig uit de capaciteitsgroep medische psychologie en de tweede uit medische sociologie, ontkennen niet dat er een verband is tussen economische teruggang en arbeidsongeschiktheid. De bedoelde onderzoeken zijn wat dat betreft spijkerhard. Ze hebben echter het manco dat ze alleen signaleren wat op makro-economisch terrein aan de hand is: per gemeente, per bedrijfstak of per bedrijfsvereniging. Wanneer je op zulk niveau gegevens analyseert, loop je de kans voorbij te gaan aan allerlei tussenliggende mechanismen. Nijhuis en Soeters zijn dus op *bedrijfsniveau* gaan kijken naar ziekte en arbeidsongeschiktheid en komen tot meer genuanceerde bevindingen. Eén van hun meest opzienbarende konklusies is dat ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid duidelijk parallel lopen. Wat uitermate belangrijk is, is de wijze waarop een bedrijf het werk georganiseerd heeft, aldus de beide onderzoekers in hun pas verschenen rapport: *Werk en ziekte. Een onderzoek naar afwezigheid wegens ziekte en arbeidsongeschiktheid bij 51 industriële en niet-industriële organisaties in Zuid-Limburg.*

Afvloeiing

Nu het economisch gezien slecht gaat, voelen veel bedrijven zich geroepen hun produktie te 'optimaliseren' en het werk te 'intensiveren'. In de praktijk betekent dat niet veel anders dan dat op de faktor 'arbeid' drastisch bezuinigd wordt. De bedrijfsdirectie vervangt niet meer bij ziekte, ontslag of vakantie, werknemers moeten afvloeien (vrijwillig via de VUT of gedwongen via ontslag), er wordt geen nieuw personeel meer aangesteld (of alleen tijdelijk) en de rest van het personeel moet harder werken. Dit soort operaties brengen in een be-

drijf nogal wat teweeg. Het aantal klachten over de gezondheid neemt toe, vooral bij oudere werknemers. Maar ook jongere werknemers komen onder steeds zwaardere druk te staan; ze moeten bijvoorbeeld sneller werk doen dat eigenlijk meer ervaring eist.

Op honderd-en-één manieren wordt het werk geïntensiveerd. De maatregelen die een bedrijfsleiding neemt om met minder personeel dezelfde produktie te krijgen (of soms zelfs een hogere), lijken op het eerste oog onschuldig. De gevolgen zijn dat allerminst.

Eindhalte

Frans Nijhuis: 'Laat ik een concreet voorbeeld noemen dat niet uit ons onderzoek komt, maar wel karakteristiek is. Een vervoersbedrijf beslist dat voortaan op een vaste lijndienst binnen het uur gereden moet worden. De chauffeur in kwestie heeft daardoor geen tijd meer om bij de eindhalte een minuut of vijf te pauzeren. In het vervolg moet hij direkt rechtsomkeert maken. Omdat in dit geval op andere lijnen de bestaande situatie gehandhaafd bleef, kon je heel duidelijk zien dat na verloop van tijd het ziekteverzuim op die ene lijn met sprongen omhoog ging.'

Sjo Soeters: 'Het gaat erom dat door dit soort ingrepen werknemers zwaarder belast worden en een grotere kans lopen - dan voorheen - om ziek te worden, dat te blijven en arbeidsongeschikt te worden. Vooral werknemers die al een aandoening hebben, lopen gevaar om arbeidsongeschikt te worden.'

Weggedrukt

Als je tegenwoordig ziek wordt of met een lichte aandoening kampt, loop je een steeds groter risico buiten spel te worden gezet. Vroeger kon je nog wel eens terug in het bedrijf, bijvoorbeeld in

een aangepaste functie. De terugkomdrempel wordt echter steeds hoger. Nijhuis: 'Het grote probleem is dat je tegenwoordig met een handicap niet meer terug kunt in je bedrijf. Het arbeidstempo is zo slopend dat er geen plaats meer is voor mensen met een of andere aandoening.' Soeters: 'Bedrijven met een hoog ziekteverzuim hebben ook een grote uitstoot van werknemers naar de WAO'. De beide onderzoekers zijn in hun rapport nagegaan, waarom in dit opzicht bedrijven onderling zoveel verschillen.

Serieproduktie

Nijhuis: 'Verschillen in ziekteverzuim en WAO-instroom hebben op bedrijfsniveau onomstotelijk een direkte relatie met de werkomstandigheden.'

Bedrijven met weinig uitdagend werk, waar de werknemers veel routineachtige handelingen moeten verrichten (lopende band werk of serieproduktie), kennen een hoger ziekteverzuim én een groter aantal toevloeiers naar de WAO, dan bedrijven met hoger gekwalificeerd werk.

Ook het gevoerde personeelsbeleid is van invloed. Een goed bezette afdeling personeelszaken gaat samen met lage ziektefrequentie en lage WAO-instroom. Een bedrijf dat gemakkelijk aangepaste functies schept voor zieken of gehandicapten, heeft een laag ziekteverzuim en relatief weinig personeelsleden die naar de WAO afvloeien. De personeelsbezetting is eveneens een belangrijke faktor. Een bedrijf dat haar personeelsbestand kontinu krap houdt, of inkrimpt (door vrouwen te ontslaan en mannen vervroegd uit te laten treden) kijgt te maken met langdurige zieke mannelijke werknemers en een hoog aantal toestromers naar de WAO. Soeters: 'Je zou ook omgekeerd kunnen redeneren. Je kunt ook zeggen dat bedrijven die veel WAO'ers leveren, een krap personeelsbestand hebben en geen reservepersoneel inschakelen bij ziekte, vakantie of bij piekbelasting.'

Binding

Opvallend is dat een goed functionerend werkoverleg en teamwork een gunstige invloed hebben op ziekteverzuim en arbeidsongeschiktheid. Soeters: 'Als er op de werkplek een goed overleg is en er in teamverband gewerkt wordt, is er een grotere kans op sociale binding binnen het bedrijf. Mensen melden zich dan ook minder vaak ziek.'

Bij vrouwen vertoont de ziekteverzuimproblematiek en de toevloed naar de WAO een ander patroon dan bij mannen. (Het is trouwens de eerste keer dat sociaal-wetenschappelijk onderzoek zo-

Sjo Soeters en Frans Nijhuis

iets boven tafel brengt. In andere grote ziekteverzuimonderzoeken op bedrijfsnivo van Hans Philipsen (1969) en B. Ris (1978) waren geen vrouwelijke werknemers als aparte categorie betrokken).

Net als veel andere onderzoeken constateren Nijhuis en Soeters bij vrouwen een hogere ziektefrequentie en een kortere ziekteduur dan bij mannen en een grotere toeloop naar de WAO. Veelal wijt men dat verschil tussen mannen en vrouwen aan de dubbele belasting waaraan vrouwen blootstaan: naast haar werk ook nog een huishouden. Nijhuis en Soeters vinden dit geen afdoende verklaring, want het werk dat vrouwen moeten verrichten, blijft dan buiten schot. Nijhuis: *'Als je per bedrijf mannen en vrouwen gaat vergelijken, blijken vrouwen onderaan de hiërarchie te zitten. Ze doen het laagst gekwalificeerd werk. Ze zitten in een positie waarin ze weinig te zeggen hebben, waardoor ze weinig binding met het bedrijf ontwikkelen.'*

Tegengesteld

Vrouwen verrichten veelal werk waar geen uitdaging van uit gaat. Je vindt ze terug op konfektie-ateliers, in inpakafdelingen, bij lopende band werk en op verzendingsafdelingen. Dit soort werkzaamheden doen geen beroep op de eigen creativiteit. Nijhuis: *'Mannen 'hangen' meer aan hun bedrijf dan vrouwen. Als er bijvoorbeeld te weinig personeel is en de arbeidsbelasting hoog is, zijn mannen minder vaak ziek dan vrouwen.'* In bedrijven, waar de werkgele-

genheid op de toch staat, reageren vrouwen tegengesteld aan mannen. Nijhuis: *'In feite vertaalt de marginale positie van vrouwen in het arbeidsproces zich dan in de ziekteverzuimproblematiek.'* In bedrijven waar zulke onrust heerst, *blijven vrouwen langer ziek dan in andere bedrijven.'* Soeters: *'Mannen pro-*

Bij vrouwen veel ziekteverzuim door slechte arbeidsomstandigheden

beren in zo'n situatie hun eigen werkgelegenheid te redden door zich minder snel ziek te melden. Vrouwen weten verdomd goed dat op hun afdelingen de eerste klappen zullen vallen.' Volgens Nijhuis neemt het ziekteverzuim bij vrouwen af als ze in een kwalitatief betere arbeidssituatie terecht komen, zeker als die een appèl doet op de eigen inventiviteit.

Opkrikken

Volgens Nijhuis en Soeters liggen voor een bedrijfsdirectie de conclusies voor de hand: Krik het kwaliteitsnivo van de arbeid omhoog en je krijgt minder snel zieke werknemers. Creëer menswaardige arbeidsomstandigheden en waardeer je personeel. De beide onderzoekers adviseren bedrijven te zorgen voor genoeg personeel en bij ziekte, vakanties en bij pieken vervanging te regelen. Soeters:

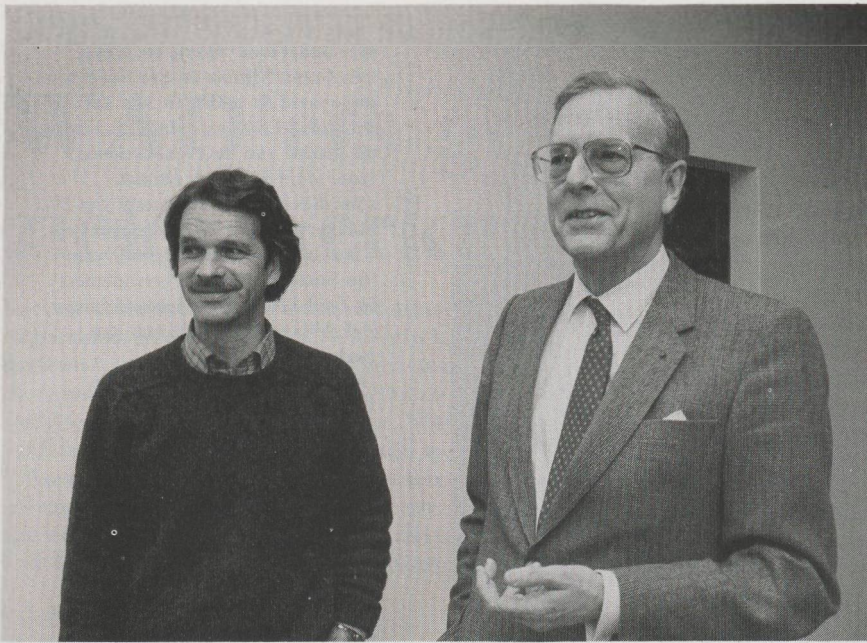
Het onderzoek 'Werk en Ziekte' van Frans Nijhuis en Sjo Soeters is uitgevoerd in opdracht van de provincie Limburg. Het is bekostigd uit gelden van de Perspektieven Nota Zuid-Limburg en met subsidies van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Uit eerder onderzoek (1980) van Sjo Soeters bleek dat werknemers in Zuid-Limburg beduidend langer ziek blijven dan in de rest van Nederland.

De gegevens waarop 'Werk en Ziekte' gebaseerd zijn, zijn verzameld in 1980 en 1981. Van 51 industriële en niet-industriële bedrijven met tenminste 50 werknemers (vrouwen en mannen) zijn allerlei gegevens opgespoord. (Onder de niet-industriële organisaties zitten ziekenhuizen, scholen, verzekeringsmaatschappen en andere dienstverlenende bedrijven).

Het is nog niet duidelijk wat de opdrachtgever, de Provincie Limburg, met het rapport gaat doen. Het rapport blijkt inmiddels door het College van Gedeputeerde Staten doorgestuurd te zijn naar de Vaste Commissie voor Maatschappelijk Werk en Gezondheidszorg. Volgens een zegsman van de provincie kan die commissie er niet zoveel mee doen. De beleidsaanbevelingen van de onderzoekers wijzen immers vooral naar het bedrijfsleven en de vakbonden (die beiden vertegenwoordigd zijn in de begeleidingscommissie van het onderzoek). De taak van de provincie kan in dit geval, aldus de woordvoerder, hoogstens voorwaardend scheppend zijn: *'Bedrijven weten nu hoe ze binnen hun eigen organisatie het ziekteverzuim kunnen aanpakken.'* De belangstelling in het bedrijfsleven voor ziekteverzuim lijkt op dit moment echter minder groot te zijn dan een jaar of twee geleden, toen het onderzoek startte. Het is immers bekend dat sinds 1981 het ziekteverzuim drastisch gedaald is, nadat het tien jaar lang onafgebroken gestegen was! De dramatische stijging van de werkloosheid (mede orzaak van dit dalend ziekteverzuim?), lijkt nu alle aandacht op te eisen.

We beseffen terdege dat we met die laatste aanbeveling dwars ingaan tegen datgene wat tegenwoordig gebruikelijk is. Men bezuinigt het meest op de personeelskosten en wentelt in dat opzicht de konsekventies af op het personeel dat blijft werken en op de maatschappij via de WAO!'

Ton Hamelers

Lagas, van den Biggelaar

Vacaturestop, reorganisatie, TVC

Het zijn geen vrolijke tijden

Een bezuinigingsoperatie in de TVC, waarmee landelijk zo'n 3000 arbeidsplaatsen gemoed zijn in het w.o. Een absolute vacaturestop voor de Medische Faculteit van de RL.

Het CvB bereidt een nota voor over mogelijke reorganisaties, waarbij ook rekening wordt gehouden met gedwongen ontslagen.

Is er samenhang tussen die drie zaken?

Ik stel de vraag aan Ad Lagas, die in het CvB de portefeuilles financiën en personeel beheert.

'Als ik zeg dat er géén samenhang is, geloof je het dan?', luidt zijn wedervraag. 'Nee'.

Hij grinnikt.

'In ernst: natuurlijk is er verband tussen, maar lang niet zo sterk en zo rechtstreeks als veel mensen denken. We zouden ook zonder TVC zeer waarschijnlijk in moeilijkheden zijn gekomen met het personeelskader van de medische faculteit. En ook zonder die moeilijkheden en als er geen TVC was geweest, hadden we een reorganisatienota moeten hebben. Zo'n nota is een soort rampenplan: je hoopt dat het nooit nodig is, maar je moet het wel in de la hebben. Er zijn universiteiten die er al vijf of zelfs tien jaar geleden een hebben gemaakt. Wij hebben daar bij het opstellen van het onze dankbaar gebruik van gemaakt.

Maar dat neemt niet weg, dat er wel dreiging in de lucht hangt. De TVC-operatie brengt onzekerheden met zich

mee, ook voor de kaders van de medische faculteit en voor de diensten. Het kan meevallen. Maar je weet het niet!

Vacaturestop geneeskunde

Ik denk, dat de eenvoudige student of medewerker van de RL er niet veel van begrijpt. We houden in '82 grote sommen aan personeelsgeld over. En toch mag de medische faculteit geen personeel meer aantrekken.

'De medische faculteit heeft in '82 vrij veel geld gekregen, onder meer omdat toen na lang bakkelijven met Den Haag extra middelen zijn toegekend voor taken die facultaire medewerkers vervullen in het ziekenhuis (manjaren patiëntenzorg). In 1983 en volgende jaren hanteert het ministerie een ander systeem van middelentoekenning dan in het verleden, het zgn. plaatsen-geld model (PGM). Daardoor raakt de FdG ten opzichte van 1982 niet minder dan 36 manjaren w.p. kwijt.

Bovendien heeft de personeelsopbouw van de faculteit of althans de planning daarvan voor een goed deel plaats gevonden halverwege de zeventiger jaren. Toen kon de verwachting over de middelen die we zouden krijgen heel wat optimistischer zijn dan nu blijkt uit te komen. Het was toen ook nog niet zo nodig een stringent inschalings- of bevorderingsbeleid te voeren. Het probleem is, dat Den Haag sindsdien voortdurend aan dat middelkader heeft geknaagd, zodat de geplande - en als we niet oppassen zelfs de aanwezige for-

matie - onbetaalbaar wordt'.

Maar die terugloop van middelen treft toch alle medische faculteiten van het land?

'Alle medische faculteiten zitten dan ook in de problemen en die zullen door de afslankingsoperatie van de TVC nog wel groter worden. Maar voor Maastricht valt te vrezen, dat de situatie er nooit zo florisant zal zijn als dat elders, ook na de TVC-operatie, zal zijn.'

Collegevoorzitter Van den Biggelaar is intussen binnengekomen. Hij haakt gretig in op de laatste woorden van Lagas in.

'Het college en de faculteit spannen zich samen tot het uiterste in om voor de faculteit een betere situatie te bevechten. Nog dezer dagen (dd. 1 febr.) hebben we een brief geschreven aan Hoffman, de voorzitter van de TVC, waarin we nadrukkelijk vragen, dat de middelen voor onze faculteit tenminste vergelijkbaar moeten zijn met het middelenperspectief dat de andere faculteiten na afslanking zullen kennen. Er ligt een nota, niet eens opgesteld door ons maar door De Leeuw van Nijmegen, waaruit blijkt dat wij voor faculteit en ziekenhuis maar 5,6% van de landelijk beschikbaar gestelde middelen ontvangen tegen de anderen 10 à 18%. Dat kan natuurlijk niet'.

'Onze eerste zorg is nu, dat de facultaire formatie betaalbaar wordt', aldus Lagas. 'We snappen best dat dat voor de faculteit a hell of a job is. Het heeft te maken met aantallen kroondocenten, met verdeling w.p.-n.w.p., met kwesties van inschaling en carrière. Zolang we daarover en over de beschikbare middelen geen helderheid hebben, moeten we pas op de plaats maken. Ik wil nu geen mensen aantrekken die we over enkele jaren moeten ontslaan'.

Greep heeft wel eens gezegd dat jij wat vaker naar het Casino moet gaan om te leren gokken.

Ik gok graag, maar dan wel uit mijn eigen portemonnaie. Ik mag anderen niet de risico's laten dragen.'

Diensten

Niet alleen voor de medische faculteit is het kommer en kwel. Ook de formatie van de Algemene Diensten lijkt onder druk te komen.

Is het juist, dat de TVC 1% van de totale personeelskosten van de instellingen wil korten op de diensten?

Van den Biggelaar: 'Dat is voorgesteld. We hebben Hoffman in dezelfde brief geschreven, dat dat voor ons als groei-

instelling niet kan opgaan. Als elders faculteiten krimpen, is denkbaar dat de diensten mee terug gaan. Maar bij ons moet binnen de diensten de basis gelegd worden voor de groei. We hebben Hoffman gezegd, dat we daarover pas willen praten als de RL is uitgegroeid tot een volwaardige instelling van w.o.'

Om hoeveel plaatsen zou het bij de diensten aan de RL gaan?

Lagas: 'Dat kun je uitrekenen. Een half miljoen gulden ongeveer, dus 8 à 9 plaatsen. Maar ik denk, dat wat we nu doormaken, op termijn gezien nog maar het begin is'.

Er wordt gezegd, dat er na de TVC een nieuwe ronde komt die vierhonderd miljoen voor het w.o. moet opbrengen. 'Dat wordt gezegd'.

Verklaring van enkele termen

Absolute vacaturestop: er mogen geen nieuwe verplichtingen worden aangegaan tot uitbreiding van personeel. Bij vertrek van zittend personeel wordt gewogen of vervanging nodig is (selectieve vacaturestop).

Reorganisatie: opheffen, samenvoegen e.d. van functies of eenheden, doorgaans om bezuinigingen te bereiken.

TVC: Taakverdelingscommissie: commissie die tenminste wekelijks in Den Haag vergadert, om een advies op te stellen over de wijze, waarop een bezuiniging van f 258 miljoen op het w.o., die de minister wil, bereikt kan worden. Er zit één CvB-lid van iedere instelling in. Geliefdkoosd tijdverdrijf: kwartetten: als jij mij dit geeft krijg je van mij dat.

ARAR: Algemeen Rijksambtenaren Reglement; rechtspositiereglement voor ambtenaren.

Reorganisatienota

Als dat doorgaat zullen we in ieder geval behoefte hebben aan een reorganisatienota?

Lagas: 'Ik weet het niet; je mag het niet uitsluiten. De organisatienota die nu bij ons besluitrijp gemaakt wordt, is eigenlijk alleen een poging het ARAR menslievender te maken. Het ARAR geeft allerlei harde regels voor reorganisatie en ontslag. Wij proberen nu vooreerst een procedure aan te geven die gevolgd moet worden voor tot reorganisatie of tot reorganisatie-ontslagen mag worden besloten. Je moet daarbij heel zorgvuldig te werk gaan. Je moet bij

voorbeeld de kans uitsluiten, dat ooit het argument van reorganisatie gebruikt wordt om individuele personeelsproblemen op te lossen. Zo van: hij is een vent waar niet mee samen te werken valt. Laten we z'n functie maar wegorganiseren, dan kunnen we hem kwijt. Dat moet natuurlijk uitgesloten zijn'.

En als er door afslanking en reorganisatie personeelsplaatsen verdwijnen?

'Dan kun je nog kijken welke andere mogelijkheden je hebt voor je het laatste middel moet gebruiken, dat van het gedwongen ontslag.

Zoals?

'Natuurlijk verloop bijvoorbeeld, of overplaatsing binnen het bedrijf naar een evenwaardige functie die past bij iemand's aard, opleiding en capaciteiten, er is nog wel meer te bedenken.'

Arbeidstijdverkorting?

'In beperkte mate. Het levert in feite minder op dan je zou denken en als het op grote schaal wordt toegepast, kan het nogal ontwrichtend werken voor het bedrijf.

Het gaat er in de nota in feite om, dat je zoekt hoe je bij reorganisaties zolang mogelijk gedwongen ontslagen kunt vermijden en hoe je met het hele proces zo zorgvuldig mogelijk kunt omgaan.'

Heb ik daar nou alleen last van?

Ingezonden door Maarten Dormaar (Sociale Psychiatrie)

We werken aan een jonge, dynamische universiteit, die zojuist haar jongste vestiging, Randwyck, in gebruik heeft genomen. Ik werk bij de capaciteitsgroep Sociale Psychiatrie en wij zijn daarheen verhuisd, prima.

We hebben allemaal nieuw meubilair gekregen op onze kamers. Bureaus, kasten, tafels, stoelen, alles nieuw in keurig grijs, blauw en zwart bij de streng blauwe kozijnen en bloedrode deurkrukken. Niet gevraagd, toch gekregen; onze oude spullen waren kennelijk niet goed meer.

Vrijwel het enige onderdeel van de oude inventaris bestaat uit postbakjes, die we hebben meegenomen van onze vroegere werkplaats (Vijverdal).

Daarin vond ik gelukkig nog steeds briefjes van de bibliotheek: 'Het door U gevraagde boek/artikel ligt voor U gereed op die en die bibliotheek'.

Het dolle is nu, dat ik beter af ben als

Voorlopig is de toekomst onzeker. Wanneer weten we meer?

Van den Biggelaar, die voor Maastricht in de TVC zit verduidelijkt, dat het eindadvies van de commissie op 4 maart zal verschijnen. 'Dan krijgen de instellingen de kans, er zich over uit te spreken. Want het feit dat wij in de TVC meedoen, betekent nog niet, dat we het met alles eens zijn wat daar als meerderheidsstandpunt uitkomt. De instelling kan altijd nog haar eigen oordeel kenbaar maken. In de zomer, mogelijk juli of augustus zal de minister dan beslissen, gehoord de instellingen en de Academische Raad. Voor die beslissing draagt hij alleen de volle politieke verantwoordelijkheid.'

Deze maand dus nog wekelijks naar Den Haag om te kwartetten?

Van den Biggelaar zucht.

'Het zijn geen vrolijke tijden.'

Joep Offermans

Dienst Voorlichting

het gevraagde boek niet in de R.L.-collectie aanwezig is: dan ligt het boek voor me gereed in de eigen sectiebibliotheek, via het interbibliotheecair verkeer voor me opgesnord uit misschien Leiden of Tilburg. Voor boeken die we wel in de collectie hebben, moet ik de ene keer naar het BMC, de andere keer naar het Hoofdgebouw of Bonnefantencomplex.

Dat het bij de hand hebben van een goedgevulde sectiebibliotheek van levensbelang is, hebben we vooral te danken aan de ongetwijfeld na rijp beraad en democratisch tot stand gekomen beslissing, dat boeken door de medewerkers zelf afgehaald moeten worden uit de betreffende sectiebibliotheek.

Fietsen

Dat is verdorie toch te gek: het kost me – meestal op de fiets – teveel tijd en organisatie. En nu wordt het nog erger: onze vakbibliotheek is nog gelocaliseerd in Vijverdal. Voor elk boek of tijd-

schrift moeten we nu een kwartier heen en een kwartier terug fietsen. Als die collectie naar Randwijck gaat, zijn onze vakbroeders van de Medische Psychologie (nu in het Elisabethhuis) en die van Klinische Psychiatrie (achter gebleven in Vijverdal) gedupeerd; als we tot een soort 'boedelscheiding' overgaan, houden we drie geamputeerde collecties over met dus weer veel heen en gereis, tijdverlies, ergernis. Want natuurlijk zijn er veel raakvlakken met de capaciteitsgroepen die ik noemde: onze vakgebieden zijn wel te onderscheiden, maar niet te scheiden. Zo iets als Interne Geneeskunde, Fysiologie en Farmacologie. Dit voor degenen die soms zeggen (en misschien vaker denken): zie je wel, julie zijn toch allemaal zo ongeveer hetzelfde en hebben dezelfde vage bezigheden. We vinden van Japanners ook dat ze allemaal op elkaar lijken. Onbekend maakt onbemind en makkelijk in een hokje te douwen. Maar goed.

Waar ik naar toe wil: ik ben eigenlijk razend, dat ik mijn tijd nu moet verdoen aan het ophalen van boeken. Daar is toch wel iets anders op te verzinnen, dacht ik zo? Waarom stopt de bibliotheek het gevraagde boek niet in een enveloppe met het verzoek het bijgevoegde ontvangstbewijs getekend retour te zenden?

Aan mensen die dat niet doen wordt geen boek meer uitgeleend, zo eenvoudig is dat. Kost het versturen en bezorgen van boeken nou echt zoveel tijd? En mijn tijd dan?

Ik hoorde trouwens dat de bibliotheek – die van de medische faculteit tenminste – te zijner tijd gecentraliseerd zal worden in Randwijck. Uitstekend, vooral nu wij daar al zitten. Maar hoe vinden onze collega's in BMC, Annadal etc. zo'n ontwikkeling? Al die jaren dat er nog geen AZM is (als het er ooit komt)? Blijven we de komende tijd intercollegiaal contact handhaven door zo nu en dan grommend bij elkaar over de vloer te komen om een boek of tijdschrift uit elkaars bibliotheek te graaien? Want over het tijdschriftenprobleem hebben we het nog niet eens gehad.

Oplossingen

Maar genoeg kritiek op de huidige gang van zaken waar ook de bibliotheekmedewerkers aan gebonden zijn. Ik zie twee oplossingen, hierna te noemen A en B.

A. Verdeel het boeken- en tijdschriftenbudget per capaciteitsgroep in drie delen. Deel I is bestemd voor boeken of tijdschriften die op de centrale bibliotheek worden gehouden. Van tijdschriftenartikelen kan door de medewerker een fotocopy worden besteld, boeken

worden gestuurd naar de aanvrager. Deel II en III zijn exact gelijke bedragen en wel voor tegelijk aanschaf voor de betrokken capaciteitsgroep of dienst zelf – een soort privé-collectie – en voor aanschaf voor de centrale bibliotheek. Hoe meer je voor II (en dus III) uit geeft, hoe minder je voor I overhoudt en andersom. Hoe elke capaciteitsgroep zijn verdeling van toegewezen middelen maakt, kan elk zelf bepalen. Het voordeel is een handzame collectie hoogstnoodzakelijke boeken en tijdschriften die je direct bij de hand hebt en daarnaast een andere, veel grotere collectie waar je wat meer moeite voor moet doen om te kunnen raadplegen, maar niet zoveel als nu. Uiteraard zouden Universiteit en Faculteit eerst moeten bepalen welk deel van het boeken- en tijdschriftenbudget centraal wordt gehouden en welk deel door de gezamenlijke capaciteitsgroepen op de wijze van deel I, resp. II en III mag worden besteed. Als voorbeeld: Stel een capaciteitsgroep krijgt een tijdschriftenbudget van f 5.000, –. Een abonnement op haar vaktijdschriften kost gemiddeld f 100, –. Als dat bedrag op de wijze van deel I wordt besteed, dan kan die capaciteitsgroep 50 verschillende tijdschriften in collectie houden bij de centrale bibliotheek. Stel echter dat die capaciteitsgroep 6 tijdschriften zo essentieel vindt, dat haar medewerkers die steeds bij de hand willen hebben. Dan worden die 6 op de wijze van deel II aangeschaft en tegelijk worden die 6 voor de centrale collectie aangeschaft (deel III). Immers, als het zo'n waardevol tijdschrift is, dat de capaciteitsgroep er haast geen dag zonder kan, dan is het zeker de moeite waard voor de bibliotheek om in collectie te houden. En dat zal nodig zijn ook, want na korte tijd zullen die tijdschriften bij de capaciteitsgroep wel niet meer compleet zijn. Maar daar hoeft de bibliotheek zich dus geen zorgen over te maken, die hebben hun eigen exemplaar dat de bibliotheek niet uitkomt. Door die 6 tijdschriften voor deel II (en dus dezelfde zes voor deel III), heeft die capaciteitsgroep al f 1.200, – uitgegeven; resteert 38 tijdschriften voor deel I (alleen centrale bibliotheekcollectie). D.w.z. de capaciteitsgroep kan nu geen 50, maar slechts 44 tijdschriften in collectie houden. Kiezen of delen heet dat. Voor boeken geldt net zo'n regeling. Geen terugkeer van jaarleenregeling, geen apart handboekenbudget meer nodig.

Naar de Openbare Bibliotheek

B. Een alternatief voor de bovenstaande regeling, die sommigen misschien aan de Motorrijtuigenbelasting ontleend schijnt, is het volgende voorstel:

breng de hele Universiteitsbibliotheek onder bij de **Openbare Bibliotheek**. Elke Universitaire medewerker wordt lid van de openbare bibliotheek en kan met zijn pasjes boeken en tijdschriften lenen, net als elke andere Zuid-Limburger. Gelijk met de Donald Duck voor mijn dochtertje kan ik dan ook het Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry mee naar huis nemen. Wat een luxe, wat een service! Thuis kunnen lezen van een compleet vaktijdschrift zonder dat ik er zelf een abonnement op hoeft te hebben!

En niet te vergeten: dat is nog eens academisering! Onze hele collectie, ons jaarlijkse boeken- en tijdschriftenbudget, al het personeel en hun know-how ter beschikking van heel Zuid-Limburg. En iedereen kan net zo vaak boeken en tijdschriften mee naar huis nemen als hij wil.

Kortom, het kan op verschillende manieren anders en beter, daar hebben we toch geen dikke rapporten en vele maanden van overleg voor nodig? Ik vrees van wel, helaas.

Ondertussen gaan de centen naar mooie dingen die niet strikt nodig zijn (ons nieuwe meubilair b.v.), terwijl er voor serviceverlening door zo'n essentieel instituut als een bibliotheek geen geld beschikbaar is. Jammer en treurig. Bezuinigingen oké, maar laten we er dan wel voor zorgen dat daardoor de efficiëntie stijgt in plaats van daalt.

Maarten Dormaar

Voor Algemene- Wetenschappelijke Boeken

**BOEKHANDEL
Bergmans**

Nieuwstraat 9 - 6211 CR Maastricht

* *Nieuw in ons assortiment:*

Een grote collectie

**JURIDISCHE
BOEKEN**

Bureau Onderwijs FdG

Aan de studenten van jaar 1 Onderwijsstrainingsweek eerstejaars 21 t/m 25 maart 1983

In tegenstelling tot eerdere datumopgaven in het onderwijs- en evaluatieprogramma (BO 82-10.036) is de evaluatieweek voor jaar 1 verplaatst naar de periode van 21 maart t/m 25 maart 1983. De invulling van deze week is een vervolg op blok 1.1 en heet onderwijsstrainingsweek. Het laatste gedeelte van het eerstejaarsprogramma ziet er dus als volgt uit:

31 januari-18 maart: blok 1.4

21 maart-25 maart: Onderwijsstrainingsweek

28 maart-13 mei: blok 1.5

16 mei-24 juni: blok 1.6

Wellicht ten overvloede zij opgemerkt dat er voor de onderwijsstrainingsweek een presentie-eis van 80% geldt. In deze week zullen er vier onderwijsgroepsbijeenkomsten plaatsvinden op maandag- en dinsdagmorgen en op donderdag- en vrijdagmiddag.

De tussen blok 1.4 en blok 1.5 geplande onderwijsstrainingsweek voor eerstejaars studenten heeft tot gevolg dat de eerder bekend gemaakte evaluatie na blok 1.5 komt te vervallen. Deze wijziging is door de Onderwijscommissie van de Faculteit der Geneeskunde goedgekeurd. Tot het instellen van deze onderwijsstrainingsweek is besloten om eerstejaars studenten in het kader van de propaedeutische de kans te bieden ekstra training te ontvangen in de studievaardigheden en andere vaardigheden die het Maastrichtse onderwijssysteem vereist. Het is bovendien een ervaringsfeit dat over het algemeen na blok 1.4 behoefte bestaat aan evaluatie en ekstra oefening.

In het blokboek zijn taken opgenomen die het mogelijk maken bepaalde samenwerkingstaken te oefenen. Ook bestaat er de ruimte in te gaan op de eigen ervaringen van de studenten in de eerste vier blokken. In het programma zijn tevens enkele oefeningen rond studievaardigheden verwerkt.

Het blokboek is te zijner tijd te verkrijgen bij de onderwijsbalie. Verder dient de student(e) in het bezit te zijn van het werkboek Studievaardigheden (het zogenaamde Uilenboek).

Nederlands Recht

Voorlichtingsdag avondopleiding

De RL heeft, zoals bekend, de minister toestemming gevraagd om per 1 september 1983 te kunnen starten met een

Avondopleiding Nederlands Recht

Het besluit hierover zal in de loop van 1983 vallen.

Het studietoelprogramma bestrijkt een periode

van 7 jaar. Voorzien is, dat in september van dit jaar 50 studenten tot de avondopleiding toegelaten kunnen worden. In een **voorlichtingsbijeenkomst** over deze opleiding op **zaterdag 12 maart 1983** zal nadere informatie gegeven worden over het onderwijsprogramma, toelatingsregelingen e.d. De bijeenkomst wordt gehouden in het gebouw 'In den Nieuwenhof', Zwingelput 4 in Maastricht.

Belangstellenden voor deze bijeenkomst worden verzocht zich zo spoedig mogelijk – uiterlijk 24 februari a.s. – schriftelijk aan te melden bij de Commissie Nederlands Recht, Rijksuniversiteit, Postbus 616, 6200 MD Maastricht.

Deelnemers ontvangen na aanmelding meer informatie over de opleiding, alsmede het programma van de voorlichtingsbijeenkomst.

Algemeen

Oproep deelname infomarkt

In het kader van de voorlichtingsbijeenkomst over de avondopleiding Nederlands Recht (zie boven) wordt ook weer een **informatiemarkt** georganiseerd.

Zoals gebruikelijk zullen daar vertegenwoordigd zijn:

de Cie Nederlands Recht met stands over algemene informatie m.b.t. de studie rechtsgeleerdheid, aanmelding en plaatsing, colloquium doctum etc. en voorts de diensten Studentenzaken en Voorlichting.

Het ligt in de bedoeling om daarnaast op ruimere schaal aan studentenverenigingen en groeperingen binnen de RL de gelegenheid te bieden zich op deze infomarkt te presenteren. Wie hiervoor belangstelling heeft wordt verzocht in verband met te treffen voorzieningen zich vóór 7 maart a.s. aan te melden bij de Dienst Voorlichting, Hoofdgebouw, toestel 313/324.

Post Hoger Onderwijs Studiedagen

In samenwerking met het Centrum voor Ziekenhuiswetenschap van de Katholieke Universiteit in Leuven houdt de capaciteitsgroep Verplegingswetenschap van de RL vier studiedagen met als thema 'Wetenschappelijk onderzoek voor de verpleegkundige praktijk'.

Twee studiedagen hebben reeds plaatsgevonden op 3 en 4 februari 1983. De overige twee dagen vinden plaats op donderdag 17 en vrijdag 18 maart 1983 in het Golden Tulip Hotel in Epen. De studiedagen zijn bedoeld voor het midden- en hoger kader in de verpleging. De kosten voor deelname aan de twee overige dagen bedragen f 500,-. Er kunnen maximaal 40 deelnemers worden toegelaten. Inhoudelijke informatie over de studiedagen is bij mevrouw F. Hein verkrijgbaar (tel. 043-888234). Praktische informatie kan worden ingewonnen bij het secretariaat van het Dekanaat van de Algemene Faculteit RL, Postbus 616, 6200 MD Maastricht, tel. 043-888232.

Immunologie

Programma Seminars

Op Vrijdag 4 maart spreekt R. van Schilfgaarde over segmentale Pancreas-transplantatie: 'State of the Art'. Plaats: kamer 1503 in het BMC (en niet kamer 1631, zoals vorige keer stond vermeld). Tijd: 16.00 tot 16.45 uur.

Op vrijdag 18 maart spreekt M. Ramentol over 'Transplantation of Langerhans-islets'. Plaats: kamer 1503 in het BMC. Tijd: 16.00 tot 16.45 uur.

Rawoo-open dag

over onderzoek en onderzoeksprioriteiten op het terrein van Internationale Dimensies van de Ontwikkelingsproblematiek

4 maart 1983

De RAWOO (Raad van Advies voor het Wetenschappelijk Onderzoek in het kader van Ontwikkelingssamenwerking) bereidt momenteel een advies voor aan de Nederlandse regering over onderzoeksbeleid op het terrein van Internationale Dimensies van de Ontwikkelingsproblematiek. Voor een nadere omschrijving van dit gebied wordt verwezen naar de bijgaande 'Annex'. Bij de opstelling van het advies zal de RAWOO zich baseren op de uitkomsten van een Internationaal Seminar dat op 24 en 25 maart 1983 zal worden gehouden. Dit seminar zal een besloten karakter hebben en het aantal deelnemers uit binnen- en buitenland zal zeer beperkt zijn.

Tijdens dit seminar zullen research prioriteiten worden besproken aan de hand van papers die door internationale resource persons zijn geschreven en een rapport over lopend onderzoek in Nederland op dit gebied.

Aan dit rapport hebben tientallen onderzoekers in Nederland een belangrijke bijdrage geleverd door mee te werken bij de inventarisatie van het onderzoek.

Teneinde de betrokken onderzoekers en andere geïnteresseerden waaronder beleidsmedewerkers van ministeries, universitaire en andere onderzoeksinstituten de gelegenheid te bieden hun visie te geven op de problematiek, organiseert de RAWOO een OPEN DAG.

Deze zal worden gehouden op 4 maart 1983, in het gebouw 'De Wittebrug', Badhuisweg 251, Den Haag.

De resultaten van de discussies op deze dag zullen op het seminar worden gepresenteerd. Indien u bent geïnteresseerd in deelname aan deze dag wordt u verzocht u op te geven door middel van het insturen van de aanmeldingsstrook.

In een later stadium zal een programma worden bekendgemaakt; dan zullen tevens de onderwerpen voor de discussie-groepen bekend zijn, waarvoor u zich vervolgens kunt opgeven. De papers voor de Open Dag zullen u zo spoedig mogelijk worden toegezonden.

Bij buro Buitenland (Ine Kuppen, tst. 309) is meer informatie verkrijgbaar over de doelstellingen van de RAWOO.

de bank die uw taal spreekt

Of zegt het U soms niets dat de
Spaarbank Limburg:

- al meer dan 125 jaar in Limburg zit
- 245.000 rekeninghouders telt
- 47 kantoren heeft
- een uitvoerig dienstenpakket biedt
- voorlichting over belangrijke zaken ook bij de cliënt thuis geeft.

spaarbank limburg

Hoofdkantoor: Markt 17-18, Maastricht, Tel. (043) 84 12 22
Distriktskantoor: Prinsenhofstraat 3, Venlo, Tel. (077) 1 15 55

Moet de wereld weer meer kerk worden?

De Hogeschool voor Theologie en Pastoraat in Heerlen organiseert een symposium met als thema 'Moet de wereld weer meer kerk worden?'. In vijf openbare kolleges, die op de donderdagen van 24 februari tot en met 24 maart 1983 van 20.00 tot 22.00 uur plaatsvinden, zal dit thema worden besproken.

Programma

24 februari 1983

De situatie van de katholieke kerken in Polen, Hongarije en de DDR, met onder andere aandacht voor de rol van de basisgemeenschappen in Hongarije, de functie van Solidariteit in de Poolse Kerk en de vredesbeweging in de DDR.

3 maart 1983

De Braziliaanse gelovige in het spanningsveld van de ideologie van de Nationale Veiligheid enerzijds en de kerkelijke (beleids)ontwikkeling op nationaal niveau en lokaal niveau anderzijds.

10 maart 1983

Een analyse van het pontificaat van Paus Johannes Paulus II met onder andere aandacht voor zijn Poolse achtergrond en de hantering van het kollegialiteitsbeginsel.

17 maart 1983

De ontwikkeling van de geünieerde en orthodoxe kerken in Syrië en Libanon en de rol van de Islam.

24 maart 1983

De impasse in de Nederlandse kerkelijke situatie. Is er sprake van een steeds groter wordende ghetto-mentaliteit op alle niveau's, of is er groei zichtbaar naar eigentijdse vormen van kerk zijn.

Het symposium vindt plaats in de Hogeschool voor Theologie en Pastoraat, Oliemolenstraat 60 in Heerlen.

Belangstellenden kunnen zich tot 21 februari 1983 aanmelden. De kosten van het symposium bedragen f 25,-, over te maken op giro-nummer 23 07 590 ten name van Hogeschool voor Theologie en Pastoraat. Voor verdere informatie kan men terecht bij drs. J. Moonen, secretaris HTP, telefoon 045-718471.

Beurzen/Studiereizen

Opstelwedstrijd Japanse ambassade

Het Japanse Ministerie van Buitenlandse Zaken organiseert voor de vijfde maal een opstelwedstrijd voor jonge inwoners van de landen van de Europese Gemeenschap. Doel van de wedstrijd, waaraan jongeren tussen 18 en 35 jaar kunnen deelnemen, is versterking van de Japans-Europese vriendschap en bevordering van een beter begrip voor elkaar.

Onderwerp van de opstelwedstrijd is dit jaar: wat is de betekenis van de relatie van Japan met uw land? Het gaat er hierbij om in het bijzonder een beschrijving te geven van hoe sterk thans de onderlinge banden zijn op politiek, economisch, cultureel en eventueel ander gebied en of wat dit betreft in de toe-

komst veranderingen zijn te verwachten. Verder zou nader te dienen worden ingegaan op de vraag in hoeverre Japan wordt geacht een samenwerkingspartner van uw land te zijn en of zij door haar tegenwoordigheid in een behoefte van uw land kan voorzien.

Inzenders van de 50 beste opstellen zullen tussen de tweede helft van augustus en de eerste helft van oktober dit jaar worden uitgenodigd voor een studiereis naar Japan. Gedurende twee weken hebben zij de gelegenheid zich te verdiepen in verschillende facetten van de Japanse samenleving, zoals politiek en economie (o.a. door bezoeken aan het platteland en bedrijven). Tevens kunnen zij nader kennis maken met vormen van de Japanse cultuur, met inbegrip van tradities als de Ikebana (bloemschikunst) en de Chanoyu (theeceremonie).

De wedstrijd staat open voor 18 tot 35-jarigen (gerekend per 1 april 1983) die ingezetenen van een der lidstaten van de EG dan wel in dienst van een van de officiële EG organisaties zijn, voorts momenteel binnen het gebied van de Europese Gemeenschap woonachtig zijn. Verder dienen zij niet eerder in Japan te zijn geweest en zich mondeling in het Engels te kunnen uitdrukken en deze taal te verstaan.

Aangezien de opstellen in Japan worden beoordeeld, dienen zij in het Engels, Frans of Duits te zijn geschreven. Zij dienen twee tot drieduizend woorden lang te zijn terwijl van de inhoud een résumé van maximaal 1 pagina dient te worden bijgevoegd. Zij dienen getypt en in viervoud te worden ingezonden. Deelnemende Nederlanders, die in Nederland woonachtig zijn worden verzocht hun opstellen tussen 1 maart en 30 april 1983 in te dienen bij:

De Ambassade van Japan
Tobias Asserlaan 2
2517 KC 's-Gravenhage
070-469544

(alwaar zo gewenst nadere inlichtingen kunnen worden verkregen).

Tafelstraat 13

Programma Studentenekklesia

22 februari dinsdag
nieuwe ontmoetingsgroep 20.00 uur

1 februari is er een nieuwe ontmoetingsgroep gestart op Tafelstraat 13. Eerlijk gezegd was de opkomst nog gering. Soms vraag je je af: is de drempel van de Tafelstraat niet te hoog? Dat kan best zijn; maar hoe krijg je hem lager? Graag suggesties in deze van de studerende zelf! Als je studenten wilt ontmoeten van welke studierichting en levensbeschouwing dan ook en met hen wilt praten over dat wat jezelf bezig houdt, dan zien we je op 22 februari.

Film donderdag 3 maart 20.00 uur

Het Filmhuis van Maastricht draaide hem in december 1982. In het kader van een studieblok wordt hij op 7 maart op de universiteit

vertoond. Op 3 maart gaan wij hem bekijken op Tafelstraat 13 om 20.00 uur. We hebben het over de film de 'Kick'. In de film zijn drugverslaafden aan het woord. Mensen van het CAD zijn uitgenodigd om aanwezig te zijn en mee te doen aan een eventuele discussie.

Ruimte voor groepen

Tafelstraat 13 zou je het centrum kunnen noemen voor studenten, die bezig zijn met het formuleren van gedachten en acties op weg naar een meer leefbare wereld. Er is dus plaats voor iedereen en elke groep die in denken en/of doen de wereld dichtbij of verweg een zorg is. Het spreekt vanzelf dat de medewerkers van dit centrum studenten en groepen die werkzaam zijn in deze zin, willen ondersteunen en te allen tijden creatief ter zijde willen staan.

Meditatie in de Vastentijden

Stilte . . .

Meditatie . . .

Mensen maken ruimte in zichzelf.

Zij laten alle spanningen wegvloeien en verzamelen zo nieuwe krachten om op een bijzondere wijze nieuw het leven binnen te gaan.

Zo'n meditatie hoeft niet lang te duren.

'n Kleine twintig minuten . . .

Meditatie in de vastentijd.

Je maakt het stil om je heen en de ruimte die in je binnenste vrijkomt, vul je met een van die vele elementen, die uiteindelijk je leven vormen.

Je studie of iets anders.

Je bakent het geheel af, je probeert het in jezelf tot z'n recht te laten komen en ondervraagt het.

Je weegt het naar goed en kwaad, naar beter misschien.

Je zet lijnen voor jezelf uit, hoe ermee om te gaan en komt tot besluiten.

Andere elementen ter bezinning?

Ziek zijn, beter worden, liefde, plezier, vrijheid, de ander . . . en jezelf.

Na carnaval, elke dinsdag tot pasen van kwart over zeven tot kwart voor acht houdt de studentenekklesia haar vastenmeditatie.

We zullen stilte creëren, samen kijken naar een schilderij, luisteren naar teksten van vrouwen en mannen aller tijden en naar muziek.

Dinsdag 22 februari beginnen we en daarna wekelijks.

Diensten in de Sint-Jan

Gewoonlijk is er de tweede en vierde zondag van de maand een viering. In de vastentijd - veertig dagen voor Pasen - willen we wekelijks bij elkaar komen. Op weg naar Pasen zullen de themata in verband staan met lijden, dood en leven door de dood heen.

Medewerking verlenen mensen van het conservatorium en ieder die ook van te voren mee wil denken over deze thema's.

Deze wekelijkse diensten beginnen om 11.45 uur. Na afloop is er gelegenheid om elkaar te ontmoeten bij een kop koffie en na te praten op Tafelstraat 13.

NUG-agenda februari '83

22 februari: 19.30 uur in de aula:
Lezing Manuele Geneeskunde, door de Hr. Geers, Methode Eindhoven.

28 februari: 19.30 uur in de aula:
Lezing door Mevr. Klop Manueel Geneeskundige.

3 maart: Open dag Akademie voor Natuur-geneeswijzen in Hilversum.

7 maart: 19.30 uur in de aula:
Lezing Medische Astrologie, door Eugene Lansbergen. Titel: 'Astrologie, wiskunde van het leven? Een inleiding in de astrologie en haar toepassing in de geneeskunde'.

Van 28 februari tot 21 maart loopt het blok Medische Astrologie. Heb je interesse dan kun je je nog inschrijven op de lijsten bij de portier, k 316 of Randwyck of via pieper 13.
10 maart: 19.30 uur Lezing Paranormale Geneeskunde Door de Heer van Praag, hoogleraar in de Parapsychologie.

Deze lezing dient als inleiding op het blok Paranormale Geneeskunde (Vanaf 21 maart).

25 april: Paranormale Geneeskunde door dhr. Geusen.

men tot algemenere uitgangspunten m.b.t. 'Vrouwen en ziekte c.q. gezondheid.'

Nieuwe vrouwen zijn welkom.

Meer informatie bij:
Rony 043-616261
Claar 040-449562

Sport

Tenniscursus 1983

Ook dit jaar wordt er weer een tenniscursus georganiseerd door het Buro Lichamelijke Vorming en Sport, op de banen van het Psycho-medisch centrum Vijverdal.

Tijden:

maandag:

van 17.00 uur - 18.00 uur

van 18.00 uur - 19.00 uur

van 19.00 uur - 20.00 uur

vrijdag:

van 17.00 uur - 18.00 uur

van 18.00 uur - 19.00 uur

van 19.00 uur - 20.00 uur.

Per lesgroep kunnen er 8 personen deelnemen. De cursus bestaat uit 10 lessen.

Lessen die wegens weersomstandigheden moeten worden afgelast, worden zo mogelijk op zaterdag-voormiddag tussen 10.00 en 12.00 uur ingehaald. Er vindt voor lessen die door weersomstandigheden uitvallen geen restitutie van cursusgelden plaats.

Extra oefengelegenheid: op de zaterdag-voormiddagen tussen 10.00 en 12.00 uur en op de dagen dat er geen les is bijv. 2e paasdag. Kosten f 40,-.

Je dient als je wilt deelnemen in het bezit te zijn van een 'sportkaart'.

Inschrijven/opgeven op het Buro L.V.&S. Je ben pas echt ingeschreven als je betaald hebt!!!

Informatie:

Buro L.V.&S., René Verster,
Tongersestraat 53, Hoofdgebouw,
3e verdieping, kamer 3.17,
Tel: 888434, b.g.g. 888308.

Donderdag 24 februari 1983

Lezing, G. Roelofs: 'Over kinderseksualiteit . . .'

20.00 uur, Aula

Vrijdag 25 februari 1983

Inaugurele rede, Prof. dr. F. Bosman

16.00 uur, Aula

Dinsdag 1 maart 1983

Lezing, W. Zwanikken: 'De seksualiteit van de oudere mens'

20.00 uur, Aula

Donderdag 10 maart 1983

Promotie, P. Dassen

16.00 uur, Aula

Donderdag 17 en vrijdag 18 maart 1983

Studiedagen 'Wetenschappelijk onderzoek voor de verpleegkundige praktijk'
Golden Tulip Hotel, Epen

Vrijdag 18 maart 1983

Promotie, J. van Engelshoven

16.00 uur, Aula

Vrijdag 25 maart 1983

Inaugurele rede, Prof. dr. T. de Boorder

16.00 uur, Aula

25 maart: Inaugurele rede prof. Tj. de Boorder (in plaats van 4 maart, zoals vorige keer abusievelijk stond vermeld).

Vrouwengroep

Onze derde bijeenkomst zal plaatsvinden op maandag 28 februari.

We komen om 11.30 bij elkaar in het Trefcentrum in het Hoofdgebouw en zoeken van daaruit 'n andere kamer op (op tijd komen dus!).

Het thema van de bijeenkomst zal zijn: 'Hoe gaan wij zelf om met ziekte en gezondheid.' We willen vanuit deze eigen ervaringen ko-

18

PANNEKOEKEN

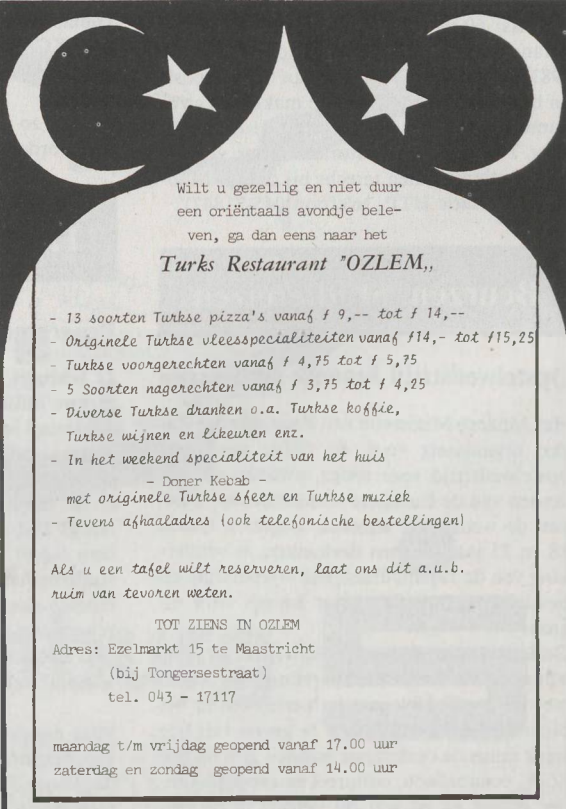
**EETKELDER
DE CUYP**

HERTOGSINGEL 104
6214 AG MAASTRICHT
TELEFOON:
043-18382

**IEDERE
ZONDAG-
MIDDAG
PANNEKOEKEN
IJS - VLAAI**

VAN 12.00 TOT 17.00 UUR

KOFFIE GRATIS

Wilt u gezellig en niet duur een oriëntaals avondje beleven, ga dan eens naar het

Turks Restaurant 'OZLEM,,

- 13 soorten Turkse pizza's vanaf f 9,- tot f 14,-
- Originele Turkse vleesspecialiteiten vanaf f14,- tot f15,25
- Turkse voorgerechten vanaf f 4,75 tot f 5,75
- 5 Soorten nagerechten vanaf f 3,75 tot f 4,25
- Diverse Turkse dranken o.a. Turkse koffie, Turkse wijnen en likeuren enz.
- In het weekend specialiteit van het huis
 - Doner Kebab - met originele Turkse sfeer en Turkse muziek
 - Tevens afhaaladres (ook telefonische bestellingen)

Als u een tafel wilt reserveren, laat ons dit a.u.b. ruim van tevoren weten.

TOT ZIENS IN OZLEM

Adres: Ezelmarkt 15 te Maastricht (bij Tongersestraat)
tel. 043 - 17117

maandag t/m vrijdag geopend vanaf 17.00 uur
zaterdag en zondag geopend vanaf 14.00 uur

'Tell me a riddle' een onmodieuze film

Nu de kinderen allemaal het huis uit zijn, maakt een bejaard Amerikaans echtpaar van Russische afkomst voor het eerst een werkelijke huwelijks crisis door: Na bijna vijftig jaar blijkt hoe de man en vrouw volledig langs elkaar heen hebben geleefd. Wanneer de man probeert zijn vrouw ertoe te bewegen hun huis te verkopen en in een verzorgingstehuis te gaan wonen, wijst ze dit koppig af en trekt ze zich steeds nadrukkelijker terug in zichzelf en haar jeugdherinneringen uit Rusland. Bij een routine-operatie blijkt dat de vrouw aan kanker lijdt, en nog maar kort te leven heeft.

Men besluit haar niets te vertellen en samen met haar man vertrekt ze voor een lange reis langs alle kinderen en kleinkinderen. Een tocht vol ontgoochelingen, omdat de kinderen en hun ouders elkaar ontgroeid zijn. Uiteindelijk vindt de inmiddels doodzieke vrouw wat begrip en geduld bij een kleindochter. De alsmaar zorgzamer wordende houding van haar man doet haar tenslotte beseffen dat ze een ongeneeslijke ziekte heeft. Haar laatste dagen brengt ze in de huiselijke warmte met haar man en kleindochter door.

Dat is in het kort de inhoud van de bekroonde novelle 'Tell me a riddle' van Tillie Olsen. Twintig jaar na het verschijnen ervan heeft de ac-

trice-regisseuse Lee Grant het aangedurfd het verhaal om te vormen tot een film. Een moedige poging, wanneer men bedenkt dat het onderwerp – de relatieproblematiek tussen twee bejaarde partners – nu bepaald niet een gangbaar item is binnen het Amerikaanse filmmilieu. Er was dan ook geld van buiten de Hollywooddroomfabrieken nodig om het project financieel rond te krijgen. 'Tell me a riddle' hoort als thema in het rijtje: 'Kramer vs. Kramer', 'Ordinary people' en 'Interiors' thuis: 'Zachte' Amerikaanse relatie-films met een knipoog naar de Europese traditie op dat gebied. Het gevaar bij dit soort prenten is, dat ze maar al te snel verwateren tot 'soap opera's' waar het melodrama vanaf druipet. Met 'Tel me a riddle' is deze fout niet gemaakt. Het scenario is realistischer en strakker dan het oorspronkelijke boek, de regie van Lee Grant stijlvol en eerlijk. Visueel is er veel lol aan de film te beleven en en passant wordt een taboe als de fysieke liefde tussen oude mensen voorzichtig doorbroken. In de beide hoofdrollen kan men Melvyn Douglas en Lila Kedrova zien schitteren. Hun acteren leverde hen terecht een Oscar-nominatie op. 'Tell me a riddle' draait in het Maastrichts Filmhuis van 3 tot 7 maart.

JM

Jules Croiset speelt Kafka

Jules Croiset kan onderhand de ongekroonde koning van het Nederlands solotoneel genoemd worden. Sinds 1969 trekt hij reeds met eenmans-theaterprojecten, gebaseerd op het leven en werk van verlichte geesten, langs de schouwburgen. Eerder imponeerde zijn spel in voorstellingen rond Comte de Lautréamont, Vincent van Gogh en de grote Russische auteurs Tsjechov en Dostojevski. Met zijn nieuwe, vijfde, soloprogramma naar Franz Kafka staat hij woensdag 2 maart op de planken van de Maastrichtse Stadsschouwburg.

Franz Kafka werd precies honderd jaar geleden in de Tsjechische

hoofdstad Praag geboren. Praag was indertijd een Duits cultureel bolwerk en Kafka zou al zijn verhalen in deze taal op schrift stellen. Ondanks het feit dat hij reeds op jeugdige leeftijd overleed en geen uitgebreid oeuvre achterliet, beschouwt men Kafka momenteel als een sleutelfiguur in de vooruitgang van de Europese schrijverscultuur. Zijn verhalen maken in eerste instantie een onontwarbare, absurde en zelfs waanzinnige indruk. Toch is dat slechts schijn. Franz Kafka gebruikte de fantasie om met een ijsigwekkende logica zijn centrale thema gestalte te geven: De angst voor de buitenwereld, het onbekende het irrationale. 'Angst' werd voor Kafka een ware fobie. Een hersenspinsel, waaraan hij in het verhaal 'Die Verwandlung' op autobiografische wijze gestalte heeft gegeven. Croiset greep deze novelle

aan als uitgangspunt voor zijn solo-programma: 'De hoogstmerkwaardige gedaanteverwisseling van Gregor Samsa'. Daarin verandert de hoofdfiguur langzaam maar zeker in een grote kever, die elk contact met de buitenwereld verliest. Jules Croiset zelf over deze productie: 'Op de een of andere manier zijn mijn toneelsolo's altijd de afspiegeling geweest van de gemoedstoestand, waarin ik mij opdat moment als mens en als acteur bevond. Kafka is misschien wel de meest gevoelsmatige en in ieder geval de meest actuele keuze van mijn vijf programma's; want het is een duidelijke afspiegeling van de grote onrust en onzekerheid, die ons allen momenteel beheersen. Dit verhaal van Kafka is mijn persoonlijke vlucht poging; samen met de hoofdpersoon 'Gregor Samsa, zoek ik een weg uit de identiteitscrisis, waarmee ook Kafka duidelijk te kampen had'.

JM

AGENDA:

Stadsschouwburg

Donderdag 24 februari om 20.00 uur: 'Kaldewey Farce' van Botho Strauss door Toneelgroep Baal.

Vrijdag 25 februari om 20.00 uur: 'Een avond toneel'; twee korte theaterstukken van Peter Shaffer met o.a. Ton van Duinhoven.

Zaterdag 26 februari om 20.00 uur: Het Ballet van Vlaanderen.

Zondag 27 februari om 20.00 uur: 'Flairck'.

Woensdag 2 maart om 20.00 uur: 'De Gedaantenverwisseling', solotoneel door Jules Croiset.

Dinsdag 3 maart om 20.00 uur: 'Die Zauberflöte' van W.A. Mozart m.m.v. het Limb. Symfonie Orkest.

23, 24 februari, 2 en 3 maart om 12.30 uur: Lunchpauzeconcerten.

Filmhuis Maastricht

Donderdag 24 februari tot en met woensdag 2 maart om 20.00 uur: 'De klompenboom' van Ermanno Olmi.

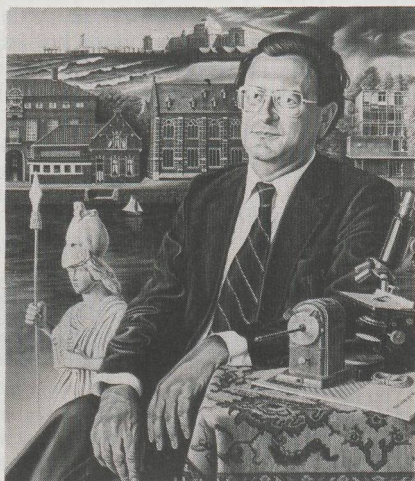
Donderdag 24 tot en met zondag 27 februari om 23.00 uur: 'The reporters' van Raymond Depardon.

Donderdag 3 tot en met zondag 6 maart om 22.30 uur: 'Tell me a riddle' van Lee Grant.

ACHTEROM IS 'T KERMS

Beeld

In het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen bevindt zich ergens een Eregalerij der Groten, waar de portretten van oud-bewindslieden pronken. Ons aller Arie Pais, die ook al op de RL een borstbeeld verdiende, wordt daar binnenkort aan toegevoegd. Onze Amsterdamse collega's van Folia Civitatis ontdekten het door Kik Zeiler vervaardigde schilderij in de Amsterdamse Galerie Mokum.

Glazig staart Arie ons vanachter zijn bril aan, een zuinig trekje om de lippen. Op tafel de Wet op de Tweefasenstructuur, een puntenslijper inclusief potlood (symbool voor Onderwijs) en een microscoop (Wetenschappen). Ook de andere symbolen mogen duidelijk zijn: het Kurhaus, waar de Luxemburgse bankier in z'n hoogtijdagen een onderwijsministersconferentie voorzat, een zeilbootje (Arie houdt vast van woeste baren) en Minerva.

Maar wát doet in hemelsnaam dat bosje touw op tafel? Noch het ministerie, noch de galeriehoudster van Galerie Mokum hadden een vermoeden. Het snoer van de microscoop? Een compositorische noodzakelijkheid?

Beeld (II)

Na een week bellen bereikten we echter uiteindelijk de schilder van het werk, de Amsterdamse kunstenaar Kik Zeiler. Desgevraagd deelde hij mee dat hij tegen het eind van zijn schilderarbeid erachter kwam dat hij de **technische** opleiding vergeten was! En wát schilderde hij dus op het tafeltje erbij? Een bundeltje soldeer. En dus niet het lijntje waar

de O&W-bewindslieden beursstudenten al zo lang aan houden.

Overigens gaf Zeiler nog enkele andere details: U had vást niet door dat de lagere school op de achtergrond de school van Joh. C. Kievit (van de schelm Dik Trom, u weet wel) was.

Beeld (III)

Overigens is Zeiler kind aan huis bij de familie Pais: al in 1980 schilderde hij een werk, getiteld 'portret' waarin de echtgenote van Arie,

Eegje Schoo – nu minister van ontwikkelingssamenwerking – te herkennen is. Volgens Zeiler was het echtpaar Pais zó over het werk te spreken dat een logisch gevolg was dat hij in 1982 mocht overgaan tot de productie van Pais' kunstwerk voor de Eregalerij.

Beeld (IV)

Toch is zo'n schilderij aanleiding om eens te gaan bedenken hoe het borstbeeld van Pais dat in de Nieuwenhof geplaatst zal worden, eruit moet gaan zien. Vol met Nieuwe Symboliek: in het zuinige mondje zal een sleuf in de brons worden gezaagd waardoor het wetenschappelijk personeel een vrijwillige bijdrage kan storten voor het fonds voor armlastige studenten. Naast het beeld zal een 600 meter diepe mijnschacht geboord worden, diepere symboliek voor het gat van f 600.000.000, – dat Arie bij zijn afscheid op de begroting achterliet. En tenslotte nog een tros manillakabel: het losgehaakte ankertouw waardoor het Schip van Staat op drift raakte.

Slechte (fr)actie

Terwijl binnen de vakbeweging AB-VA steeds luider stemmen opgaan om harde actie te gaan voeren, is de Maastrichtse student kennelijk nog steeds zeer actiebereid.

Wekenlang pronkten in de wandelgangen van onze instelling de leuzen op posters en affiches. Het zou een schandaal zijn dat studenten een kwartje moesten betalen voor hun broodnodige kopiën terwijl de kostprijs **onder** een dubbeltje ligt. Het U-raadslid en student Marius Vaags maakte daar enkele maanden geleden gewag van, en collegelid Lagas zou – naar Vaags' zeggen – de toezegging hebben gedaan dat er **dubbeltjes**automaten besteld gingen worden.

Maar wat bleek na geruimte tijd van stilte rond deze zaak? Lagas had NIETS gedaan! Actie dus. Keiharde actie. De affiches met de spreuk 'Kopiën een kwartje? Nooit!' verschenen, en alle studenten (1100!) kregen een – gekopieerd – pamflet in het postvak.

En toen: de Grote Avond. Zo'n zestig studenten bezetten de publieke tribune van de universiteitsraad. Ongeduldig wachtte men op het moment dat Vaags het woord zou nemen, onderwijl dreigend rinkelend met honderden, inmiddels waarde-loze, kopieermunten.

En daar gebeurde het! De motie-Vaags werd verworpen, als in strijd met de procedure. De tweede motie-Vaags! Eveneens afgekeurd vanwege onduidelijkheden en tegenstrijdigheden. Schorsing. Opnieuw schorsing. Lobby-en. Motie herschrijven. Op vodge terloops doorgeschoven naar voorzitter Adriaanse. Griffier Bassie met de handen in het haar. Bassie en Adriaanse in overleg. Voorstel Adriaanse. Schorsing; motie herschrijven, procedureel nog steeds onmogelijk. Hemker mompelt: 'beschamende vertoning'. Opnieuw motie. Stemming. Studenten zitten, niet-begrijpend, nog steeds klaar om hun muntjes naar het College te keilen. Motie aangenomen. Studenteraadsliden redelijk tevreden. Actiebereide studenten mokkend af. Daarvoor blijf je dan een avond weg van de biljartclub! En als die heisa om wat dubbeltjes terwijl je pál tegenover het hoofdgebouw voor iets meer dan een **stuiver** kunt kopiëren...